

KFENEJA BALLKANIKE – SHQIP

Begzad BALIU

KAFENEJA BALLKANIKE

ose

(Udhëzime për Teatrin Evropian)

(Dramë)

*Botim i parë,
Prishtinë, 1996*

Vetat:

Të gjithë Princat e Shteteve Ballkanike

Shtatë ambasadorë të Shteteve të Bashkuara të Evropës dhe të Amerikës

Regjisori

Kryetari i Komisioni

Nënkryetari

Publiku evro-ballkanik

Shërbëtorja

Zëra: 1, 2, 3,... x.

Etj,... etj.

(E shkruar në Festivalin «Ditët e Teatrit Evropian 199'»)

Parahyrje në skenë

BALLKANIKE

Rroftë!

Poshtë!

Poshtë!!

Rroftë!!

Rroftë-Poshtë!!!

AKTI I PARË

Përgatitja e skenës

Udhëzime për një pamje të mundshme

Natyrë ballkanke. Teatër ballkanik. Skenë ose pamje ballkanike. Muzikë ballkanike,...
rrjedhimisht edhe ndjenja ballkanike.

Edhe ndjenja!?

Domethënë edhe përjetim edhe bindje ballkanike! Ah...!

Një mal i madh. Një guri i madh në mes dhe në fund shpella e frikshme që nuk dihet nëse është shpellë apo gojë e hapur ujku, gati për të përbirë publikun. Aty është edhe kulshedra, prej gojës së të cilës shpesh duhet të dale tymë e flakë.

Duhet të dëgjohet edhe lëvizja e dragojve kreshnik, prej të cilëve në mos rrapëllima që lëvizë tërë skenën, (po le ta lëvizë edhe publikun, pse jo), duhet të dëgjohet edhe një fragment kënge. Së paku kështu thotë kënga ose ose thonë legjendat.

Rreth e rrotull dhe Brenda, në vende të zbrazta, janë vendosur gurë që kanë një rend dhe një disiplinë qëndrimi. Si zakonisht nuk dihet nëse janë gurë apo njerëz (që qëndrojnë drejt- thotë legjenda), krushq të ngrirë, rrashta kafshësh,...

Drunjtë janë tepër të vjetër dhe në zgavrat e tyre pushojnë gjarpërinjë. Diku më lartë nxjerr kokën hutit dhe zogjtë mishngrënës. Pastaj, shikoni, hapni sytë, mos shihni diçka më shumë, më mire, më çartë, vërtetë më tmerrshëm! ...Nëse keni zemër të shihni më shumë.

Është vështirë!

Është e pamundëshme!

- Ah! Ura! Vërtetë një cep i urës në të majtë dhe një ushtimë lumi. Është Ura e Fshejtë?
- Është Uji i Bardhë i Drinit të Bardhë! I qumshit të nënës sonë?!
- Jo! Jo! Është Ura e Xhehnemit! Është uji i zi!
- Po në Ballkan nuk ka legjenda në të cilat tregohet se si nën urë kalon uji i zi.
- Veç se ka burme, vërtetë kroje, pusa, që u thonë legjenda për ujtë e zi.
- Nuk e besoj.
- Në mos pastë ndërruar koha dhe hapësira.
- As kohës dhe hapësirës nuk i besohet gjithmonë.
- Në Ballkan as koha as hapësira nuk ndryshojnë lehtë dhe nuk ndryshojnë shpesh.
- Megjithëse edhe ndryshimet më të vogla përcillen me dridhje, tronditje ose rrënimë të mëdha, duke përfshirë këtu edhe ngjyrën e ujit ose ndarjen e tij...
- Kështu, shekuj të tërë nuk ka lëvizur gjë prej gjëje,...
- E megjithatë gjithë kjo lemeri...

INTERMEXO

Ose, Një Komision i Festivalit e viziton skenën e Teatrit Ballkanik

- Krra-krra... krra-krra...!
- Një krismë pushke: Tak!
- Një zë: Oh!
- Alternativa: Krokamë dhe rëni e një shpendkeqi, bashkë me ushtimen e drurit. Po le të bie edhe druri ore!
- Një zë tjetër: E vrau more hej...!
- Përsëri një krismë pushke: Tak!
- Po kjo krismë e tretë?!
- Dëshmi e saktë se e vrau.
- Pse krokama e një shpendi mund të sjellë fatkeqësi njerëzore?
- Ç'lidhje ka një shpend me njerëzit?
- Këtu gjithçka është e lidhur me fatin e njeriut: edhe shpendët, edhe guri, edhe burimi, dhe veçanërisht ngjyra e tij, edhe yjet, hëna, netët, ditët, javët, muajt, vitet, stinët...
- Edhe pordhat!...

- Mos u tall, nuk ke të drejtë të tallësh. Këtu megjithatë ka një rregull prej të cilës ndoshta do të mësonim edhe ne...
- Shpesh e kemi paguar shtrenjtë moskuptimin e tyre...
- Megjithatë një kollë e tyre ka shumë rendësi...
- Mbase po, është një përgjegje, një reagim,... ashtu më duket...
- Një zë, ndërmjet vajit dhe këngës, i përcjellur me një instrument shumë të vjetër i përafërt me lahutën.
- Është vaj aq prekës, ë?
- Jo. Është një këngë për të vdekurin!
- Si, si?! Këngë për të vdekurin! Ndoshta pse është një këngë vajtuase apo një vaj këndues, nuk e di si do të duhej të ishte më drejtë kjo sintagëmë, më mire është t'a pyesim specialistin për etnologji,... por çka deshta të them,... ah po, kënga vajtuase apo vaji këndues. Po. Deshta të them se ndoshta duke pasur dy elemente të përnjëherëshme dhe të gërshetuara mes veti këtu edhe kënga edhe vaji kanë kaq shumë elemente emocionale por nuk kanë kujë të trishtueshme si në Evropë dhe,...
- Lene studimin ju lutem, nuk mjaftojnë dy elementet për studimin e një fenomeni a dukurie, më thuaj është ky vaj, vërtetë kjo këngë për të vdekurin apo,...
- Po, po! Pikërisht për të vdekurin! Këtu kurrë nuk vajtohet! Këtu zakonisht këndohet për të vdekurin!
- Si ndodh kështu!?
- Në Teatrin Ballkanik është turp dhe fatkeqësi të vdesësh në shtrat.
- Pa një akt trimëror këtu nuk vdes njeri. Ndryshe do të mbeten pa këngë dhe kënga nuk këndohet pa krismë pushke...
- Po për gra, ka këngë?
- Ka këngë edhe për gra, por ka më shumë luftëra për gratë, të mbështjellura me mjegullën e trimërisë dhe të vdekjes...
- Prandaj, kur vriten, atyre u këndohet trimëria, në vend se të vajtohet humbja e tyre,... E megjithatë këngët janë kaq emocionale dhe dallohen prej himneve!
- Ashtu disi...
- O zot, o zot,...

NJË NGA DIALOGËT E PARË

Vetat:

A
B
C
D

A: Ç'është kjo? Ky Teatër duhet të pranohet në Teatrin Evropian?!

B: Po, po. Pikërisht ky.

C: Di ti gjë për ballkanasit?

B: Unë di këngën ballkanase: "Ballkanasit shkojnë në luftë!"

C: Ndërsa unë kam dëgjuar këngën e re: "Ballkanasit shkojnë në Evropë".

A: E pse shkojnë ballkanasit në Evropë?

D: Sigurisht për të luftuar!

C: Jo, jo. Nuk shkojnë për të luftuar po për të treguar se na e kanë sjellur kulturën, na e kanë ruajtur zotën, se ata janë vetë gjyshërit dhe stërgjyshërit tanë...

D: Dhe na kanë çliruar... hahahaha...

C: ...Hahahah... Pikërisht për këtë, ... kjo ishte e para... hahaha...

D: E Pse, Ne në Evropë, çka paskemi bërë? Kemi ruajtur qiellin? Hahaha ...dhe kemi zbuluar Amerikën!

A: Ç'rëndësi ka Teatri Ballkanik për Teatrën Evropian?

B: Që t'i shpëtojmë ata dhe vetveten nga përmbytja...

A:B:C:D: Obobo, po hyjmë në luftë për të shpëtuar nga lufta!

PROVA E PARË

Ose ballkanasit dalin në Teatrën Evropian

Vetat

Të gjithë princat e Shteteve Ballkanike

Publiku evro-ballkanik

Skena tradicionale e Teatrit Ballkanik

P.sh. Skena mund të jetë e zbrazët dhe në mes të saj një fron mbretëror, ose mund të mos jetë një fron, po një ulëse mbreti apo kolltuk i Kryetarit të Partisë dhe para tij një palë çizme të rënda, ose... Në fund të fundit mund të jetë një kombinim i zakonshëm që shpreh një atmosferë ballkanike.

Zëra në hyrje të skenës që s'është e thënë të kenë këtë radhë:

...Unë dua të dal i pari,...

...Jam më i vjetri, duhet të më nderoni...

...Jo, jo, jo! Jam unë,...

...Jam më i riu, duhet ta kuptoni mosdurimin tim,...

...Jo ti, po unë sepse...

...Jam më i pashmi dhe më ka hije skena...

...Kurrësesi! Unë jam...

...Teatri është i imi, kur unë luaja në Teatër ju jetonit në vezë të qyqes...

...Unë,...

...Jam më trimi,...

...Asesi, unë...

...Jam më i forti, dhe...!

...Pikë!

...

...

Dialogjet mund të përsëriten disa herë në kombinim edhe me tekste të ndryshme polemikash.

Ku i dihet Teatrit Ballkanik? Ç'është e është që diçka të fillojë, ... ose, ose...

Teatri Ballkanik jeton...! Domethënë drama vazhdon!

PAS AKTIT TË PARË

Vetat

Shërbëtorja

Hyn me fshesë në dorë.

Shiko, shiko! Ç'janë gjithë këto sende të përmbysura. Po mua më thanë se drama nuk është luajtur fare. Madje mendoja të shkoj apo të mos shkoj për ta pastruar skenën.

“Nuk ka shkelë kush në dërrasa, nuk ka pasur publik në sallë, domethënë nuk janë ngrënë fara”, më thonin!

Jo, për atë se nuk janë ngrënë fara, ose nuk ka pasur publik nuk më tha askush, por pasi më thanë se nuk ka pasur shfaqje, kjo nënkuptohej vetvetiu.

Shih, shih...!

I kap ca lecka, fletë, rrobe të vjetra. Fillon të lexij një letër.

Këngë! Uh, uh, uh,...! Obobo, po e gjatë që qenka! Jo. Unë nuk kam nerva për ta lexuar këtë... E hedh në tokë.

E kjo?

E kap një lahutë të thyer.

Kjo, sigurisht është pjesë e ndonjë lahute të thyer me të cilën kanë dashur ta përcjellin këngën. Sigurisht kanë pasur vetëm një lahutë, prandaj e kanë thyer duke e tërhequr: Jo kjo është e imja, jo me këtë që treqindvjet, jo more tremijë vjet, tridhjetë... po çka janë treqindvjet për ballkanin, ku e kisha fjalën (ndalet), ... e kemi përcjellur këngën brez pas brezi dhe... Dhe sigurisht këngën nuk e kanë përfunduar. Në Ballkan askush nuk e përfundon këngën dhe jetën! Të gjithë e kanë nga një epilog të çuditshëm. E si mos të jetë i tillë, kur fundi i këngëve dhe vdekjeve është gjithnjë i parakohshëm. E kjo?!...

E kap një rrobe të leckosur dhe të përgjakshme.

Obobo! Paska pasur edhe mosmarrëveshje të përgjakshme në mes tyre. Jo more, ndoshta ndonjëri prej tyre ka pasur me marrë hakun dhe, sigurisht e ka marrë me vete shenjën e saj. Shih ti njëherë! Këmishën e hakmarrjes e kanë sjellur edhe në Teatër. Epo kështu është kur në skenë del Teatri Ballkanik. Uh, uh, uh,...

Ngre edhe ca lecka.

Si iu vie erë gjaku,... Më duket se këtyre u thonë mite.

I shikon njëren me kujdes, me përbuzje dhe me ironi.

Janë të trishtueshme. E me çka lavdërohen ballkanasit? Me mite! Me çka krenohen ballkanasit? Me hakmarrje! Këngë! Gjak! Vaj! Tradhëti! Kuaj Troje! O zot! Secili pretendon të quhet krijuesi i djepit të parë ballkanik. Madje edhe i djepit Evropian. Si nuk u mundën njëherë nga tragjedia e tyre,... Veç e veç dhe bashkarisht. Si nuk u mjaftuan grekët me krimin mbi Trojen, sllavët me përmbysjen mbi jugun, turqit me kreshtat mbi Ballkanin...?!

Obobo..., ç'po flas dhe unë?! Si duket edhe mua do të më bie sëmundja ballkanike,...

Dëgjohet zhurmë jashtë.

Ndoshta përsëri po vijnë për shfaqje. E unë, ç'po bëj kështu?!

Shpejton ta pastroj aty-këtu dhe del nga skena.

(Fundi i aktit të parë)

AKTI I DYTË

Vetat:

Princat ballkanikë

Regjisori

Publiku evro-ballkanik

Është skena (e) pas aktit të parë. Princat e Ballkanit janë brenda. I pari ngutet të flasë regjisori, i cili njofton publikun se dalja e Teatrit Ballkanik në këtë Teatër, historikisht modern, është bërë, mendermethënë për bythë të gjilpërës...

- Megjithatë, munda im,...
- Djersa ime,...
- Gjaku im,...

- Kjo është tradhëti,...
- Përsëri ka përzierje,...
- Përzierje e kujt?,...
- Kësaj nuk i thonë përzierje por larje, apo “Laj mut me shurrë!”
- Kështu është kur na e lunë bishtin Evropa kurvë,...
- Çka!?...
- Përsëri Evropa!?,...
- Jo more, Amerika,...
- As Evropa, As Amerika, por Evro-Amerika,...
- Jo more po, kështu është kur karabythet Teatri Ballkanik,...
- Si?!...
- Ua, ua, ua!,...
- Ai, ai, ai!,...
- o o!...

OSE: ALTERNATIVA TJETËR PËR TË NJËJTËN SKENË

E njëjta skenë.

Luajnë të njëjtit lojtarë.

Regjisori

Dëgjoni ju! Ose ndërrojeni kapelën ose mendjen!

- Shiko, shiko! Kapelën time e paska tjetër kush, e unë...!
- Po këto këpucë që i keni mbathur ju, gjyshi im i mbathte në antikë,...
- Po! Këto janë të gjyshit tëndë e të stërgjyshit tim...
- Mbaji! Edhe gjakun tim e ke...
- Ashtu! Edhe vëllezër jemi,...
- Asesi! Protestoj! Mendimet tuaja janë shoviniste,...
- zot, kush po e këndon legendën e shtëpisë sime të djegur, e unë me shekuj e duroj dhembejn e saj ...
- ...,

Nga publiku vinë thirrje në të gjitha anët. Bëhet me dorë, pështyhet, fyhet, ngriten harta, gazeta, libra, aty këtu edhe ndonjë armë. Inçizohet, fishkëllohet, qeshet me forcë, me ironi, me cinizëm, ...me zor!

Protestë e një anëtari nga komisioni vlerësues

“Zotrinjë! Unë nuk e kuptoj nëse teatri po ndodh në skenë apo në publik?! Ajo që po ndodh në skenë është krejtësisht komike, ndërsa ajo që po ndodh jashtë saj, dhe veçanërisht në publikun evro-ballkanik (o zot, lezoje edhe njëherë: evro-ballkanik, domethënë Evropë e ballkanizuar në vend se të ishte Ballkan i evropeizuar, o zot!), është tmerrësisht tragji-komike! Diçka po ndodh por është aq e pakuptueshme.

Lus komisionin vlerësues që të vej rregull në skenë.

Për të mirën e tyre!

Me mëshirën e zotit!

Amen!

Regjisori

Ndërhynë

Një moment ju lutem! Durim! Le të bien perdet deri sa të merremi vesh, së paku me publikun.

NDËRMJETSKENË

Vetat Shërbëtorja

Hyn duke u shalakatuar dhe e disponuar deri në fund. Në skenë është rrëmujë.

Hë azganët e mi! Kështu, kështu duhet! Bukuroshët!? Çfar mukuroshash more?! Unë nuk i qes qyrrat në ju! Trimat, trimat! Azganët! Trima dhe azgan njëkohësisht! Ahaha... Ah, po. Ja qëllova. Krëshnikët e mijë. Kështu ju kam dashur. Të ma bëni teatrin rrëmujë. Epo ky është zanati juaj, që nga zënia e kësaj bote e këndeje. Kështu ju dua. Kur teatrin ma bëni lame thiu. Vetëm me ju sallën e kam plotë. Ndal të shikoj, a keni ngrënë fara mjaft?!

Shikon publikun.

Po, po! Ohoho! Edhe farat më janë shitur. Tamam puna. Kështu ju dua,...

Ec duke shkëlmuar sendet e shpërndara nëpër skenë, kryesisht kapela, thika, rrypa, armë, këpucë,...

Uh, uh,... Sorra ashtin mos ma dërgoftë në Ballkan! Pastaj thonë “Edhe ne duam të hyjmë në Evropë”! Çfar Evrope duan këta ore! Mos duan që edhe Evropën ta bëjnë Ballkan? Assesi! Megjithëse Evropa di t’ua zhdredh si duhet.

Ah, jo po këta duan të hyjnë në Evropë dhe në Amerikë njëkohësisht, dhe mund të mashtrohet kjo e dyta, e ruana zot...

Kap disa letra.

Shih, shih! Ç’janë këto fotografi?! Jo, qenkan vizatime?! ...Harta! Mapa! Skica! Harta! Përsëri harta...! Ballkani cope e grimë! Ua, ua. Uuh... gjithë këta kufinjë që janë vizatuar. Po ata thane se donin ti fshijnë nga faqja e dheut. Kështu është kur njerëzit e një shtëpie nuk e durojnë dot njëri-tjetrin. Tërë jetën e kanë kaluar në kulla e kështjella. A keni dëgjuar se si vazhdimisht u rrëzohen urat: Ura e Fshenjtë, Ura mbi Drinë, Ura e Artës,... Si dreqin, nuk iu rrëzohen kështjellat po urat! Kështu e kanë këta. Gjithçka së prapthi,...

Dëgjohet cingërrima e telefonit.

Urdhëro!

Po!

Unë jam!

Jo shefi, po njëri nga shefat e teatrit.

Po, po!

Madje edhe njëri nga mbikqyrësit e rregullave të Teatrit.

Mundemi!...

Pse jo, mund të bashkëpunojmë.

Si jo! Ti e di se në Evropë gjithnjë janë gjetur miq që janë shitur (vërtetë që kanë shitur me para të tjerëve) prandaj pse të mos gjenden edhe sot.

Audienca?

Sigurisht, sigurisht që do të mbahet.

Do të mbahet, dhe sigurisht konkurenca për të hyrë në Teatrin Evropian do të jetë e madhe.

A do të marrin pjesë shqiptarët?

Po, po! Sigurisht që do të marrin. Kjo tani është e pakontestueshme. Ju e dini se për këtë është vendosur në Teatrin Amerikan dhe para këtij vendimi është përlurur edhe Teatri Evropian,...

Pse, mos doni ju që shqiptarët pastaj të marrin pjesë në Teatrin Amerikan krahas Teatrit Evropian?...

Ata që janë!

A janë hamallxhinjë, leshpërdredhur, hallvaxhinjë,... Çkado që të jenë. Si të tillë, do të marrin pjesë në shfaqje. Më në fund në këtë aspekt unë nuk kam asgjë në dorë që t’i pengoj, prandaj,...

Po mire! Sjelli ti disa nga Beogradi.

...Aha! Nuk po mund të gjesh më. Epo mirë. Mashtroj ata të Tiranës.

Si? Të dolën nga dora?!...

Jo ore! Si thau ashtu! Si është e mundur që ata të Prishtinës, ta kenë hequr nga dora Trupen e Tiranës?! Kjo është e pamundur! Gjej n'rrot t'samës. Po deshe të fitosh kundër njerëzve me bishta, kundër sharraxhinjëve, shif-ship-shqiptarëve, apo si po i ti,...

Do të përpiqem që të ndihmoj,...

Pse, jo! Vetëm edhe ti mundohu,...

Mirë, mirë.

Rregullon edhe disa gjëra dhe del me ngut.

PAS AKTIT TË DYTË DHE PARA AKTIT TË TRETË

Vetat:

Të gjithë lojtarët dhe aktorët e mundshëm, përveç shërbëtores.

Skena është e aktit të parë por tani është kthyer në një ambient të kohës sonë. Të gjithë presin defilimin festiv të Teatrove Ballkanike, veç e veç.

Regjisori

Hyn në skenë

Zoti kryetar i jurisë! Hyrja është pothuajse e pamundur. Shenja për identifikim nuk kanë! Madje i kanë humbur edhe kapelat, që zakonisht i mbajnë si shenja identifikimi. Apo thënë edhe më drejt, ata ia kanë vjedhur njëri –tjetrit kapelat dhe...! Vërtetë disa i kanë, por njëri prej Trupave, domosdo mbetet pa kapelë. Tash u janë përzier kapelat, dhe secili ngatrohët me tjetrin: Jo kjo është e imja, jo kjo është e gjyshit tim, jo ajo tjetra është e stërgjyshit,... U janë përzier këngët, legjendat, kashelashët,... Djalli e di këtë punë! Zoti asesi!

Kryetari i Komisionit

Ju duhet të bëni ç'është e mundur, që ata të dalin. Audiencia është e domosdoshme. Askush nuk mund të hyj në Teatrin Evropian pa u provuar këtu nga komisioni i ngritur për këtë qëllim. Ka kaluar koha kur në Evropë vinin nën gunën ruse, angleze, franceze, gjermane, italiane,... Le ta futojnë ardhmërinë njëherë edhe ata, me djersë dhe me mend!

Një zë nga publiku

Le të mësohen të fitojnë me mend, atë që e kanë humbur me gjak...

Kryetari

Bëni si të doni. Kryesorja, kjo duhet të bëhet dhe...

Pauzë e mbushur me këngë, thirrje, fishkëllima, të qeshura, krisma, bërje fotografishë,...

Kryetari

I pari le të hyjë delegacioni grek,...

Zonja dhe zotërinjë të nderuar, këtij delegacioni i prinë Homeri,...

Zëra nga publiku:

- Po vijnë ata që e pollën Homerin,...
- Po vijnë ata që e mundën Trojën,...
- Po vine ata që e bënë krimin mbi Trojen, ja Kali,...
- Kushe vuri Homerin në krye,...
- Turp, ai na i zbuloi të palarat, nuk ishte Helen, barbar ishte,...
- Ndoshta më barbar se ç'janë tani,...
- Po vijnë ata që e bënë demokracinë,...

- Po vine ata që e bënë djepin e kulturës evropiane,...

Zhvillimin e ngjarjes e përcjell muzika greke.

Kryetari

Le të kaloj delegacioni grek!

Delegacioni kalon mbi urë dhe del në anën tjetër të skenës.

Kryetari

Në radhë është delegacioni i shqiptarëve. Delegacionit i prinë...

Nënkryetari

Hyn me nguti nga jashtë

Stop! Ndalo! Stop! Më falni! Ne ende nuk e paskemi marrë anëtarësinë. Unë nuk e di, cilit delegacion t' i hap derën. O bobo, këta janë të çuditshëm!

Shfleton dokumentet në grumbull dhe ia ofron kryetarit të komisionit.

Ja! Kanë paraqitur me dhjetra delegacione,...

Zëra nga publiku:

Nuk është e vërtetë,...

Nuk është e vërtetë,...

Ata kanë paraqitur vetëm një delegacion,...

Kruetari

Besoj se së paku këtë here kanë mbledhur mend,...

Nënkryetari

Jo, ore jo! Ja ku i kemi të dhënat, Ja shikoni vet ju: Një delegacion nga Tirana, tjetri nga Prishtina, një nga Shkupi tjetri nga Ulqini, një nga Beogradi tjetri nga Parisi, një tjetër nga Gjermania, ... një tjetër nga Zvicra, pastaj një nga Amerika, Australia, ... Papapapa, aiiii, ... shiko, shiko! Delegacioni i bajraktarëve, i kryebajraktarëve, bishtbajraktarëve, ... hihiiii, hahahaaaa, ...! Një delegacion i fiseve, një i krahinave, delegacioni tjetër i toskëve, i gegëve, kosovarëve, çamëve, hahahaaa, hahahaaaa, ... Delegacioni i katolikëve, muslimanëve, ortodoksëve, hihiiii, hahahaaaa, ... delegacioni i dervishëve, evangjelistëve, ...! Aman aman o zot! Delegacioni i Mirditës, i Drenicës, i Malit Mokër, i Kodrë s' Trimave, i Prroni t' Madh, ...

Lexon dhe lëvizë duke u gajasur, qeshur me ironi.

Zëra nga publiku

- Të përcjellur nga zhurma, fishkëllima,...
- Le të hyjë delegacioni serb,...
- Shqiptarët nuk janë as për Teatrin Ballkanik,...
- Le të hyjnë në kuadër të delegacionit grek,...
- Jo ore në kuadër të delegacionit të romëve,...
- ,...

Regjisori

Hyn me nguti

Zoti kryetar i komisionit. Delegacioni shqiptar ka kohë që po pret te dera. Pse nuk e ftoni që të hyjë mbrenda?

Kryetari

Unë nuk po kuptoj asgjë. Si duket, asesi të mirremi vesh me ta. Këtu kam dokumentet e dhjetra delegacioneve që i kanë paraqitur.

Shfleton dokumentet.

Cilin ta ftoj? Ndoshta do të ishte mirë që edhe për një kohë t' i mënjanojmë nga Teatri Evropian? Si duket ata ende nuk e kanë formuar Teatrin Nacional,...

Regjisori

Jo zotëri! E keni gabim. Ato delegacione janë e kaluara historike. Këta formular t'i kanë hedhur të tjerët. Ju jeni të hutuar. Komisioni Evropian ka përgatitur formular të vaçantë, mu për shkak se gjithmonë është gjetur dikush që ka tentuar t'i ngatërroj ato.

Kryetari

Si nuk beson? Unë këtu kam formularët e të gjitha teatrove, prandaj edhe të Teatrit Nacional të Shqiptarëve,...

Nënkryetari

Po këtu janë dhjetra delegacione e jo një,...

Zëra nga publiku

- Jo! Jo!
- Ashtu! Ashtu!
- Le të ftohet delegacioni që po pret,...
- Le të ftohet delegacioni i shqiptarëve të Beogradit,...
- Le të vijë delegacioni i Madagaskarit,...
- Le të thotë Evropa se cilin delegacion do,...
- Jo Evropa po Amerika,...
- As Evropa, as Amerika po Ballkani,...
- As Evropa, as Ballkani. Shqiptarët kanë bijtë e vet dhe e dine cili delegacion i përfaqëson,...
- Pikërisht këtë nuk e dine,...
- Një delegacion veç është nisur drejt Veriut, drejt nënës Rusi,...
- Le të shkojnë në rrotë të samës me gjithë nënën Serbi, thirrreni delegacionin që po pret,...
- Hahaaaa, hihihiii,...

Regjisori

Zoti kryetar! Nuk mund të bëhet fjalë për delegacione të mëdha shqiptarësh, po për një delegacion, dhe ai është duke pritur. Formularin për delegacionin shqiptarë e kam me vete, prandaj mund t'a krahasojmë me formularin e vërtetë.

E hap dosjen e tij dhe fillojnë t'i krahasojnë ata.

Ja ku qenka.

Nënkryetari

Ngurron. Shikon anash. Mendohet. I lexon emrat duke lëvizur buzët. Duket mjaft i trishtuar dhe tenton të flas por nuk ia arrinë, veç se të belbëzoj diçka nëpër dhëmbë.

Kryetari

Radhën e ka delegacioni i shqiptarëve. Delegacionit i prinë Teuta, Shën Jeronimi, Skendërbeu, Pjetër Budi, Naim Frashëri, Gjergj Fishta, Nëna Terezë,...

Zëra nga publiku

Në fillim heshtje e ngrirë, pastaj zëra shushuritës.

- Ç'është kjo?!
- Kush janë këta?!
- Ku janë sharraxhinjtë?!
- Ku janë fundamentalistët?!
- Këtu po mungon vetëm Papa?!
- Jo more, po është vet kryepapa?!
- A është e mundur?!

Komisioni vlerësues

Le të hapet ura! Trupa shqiptare mund të kaloj urën.

Trupa shqiptare i shpejton hapat dhe në hyrje të urës grumbullohen që të gjithë që të kalojnë përnjëherë. Pastaj ndalet. Fillojnë që të bisedojnë. Nuk dëgjohej se ç'bisedojnë por nga gjestet kuptohet se fjala është për atë që do ta kaloj i pari, i dyti, ... Teuta, hypë në një guri dhe sikur do

të hidhet në ujë; Shën Jeronimi ka hapur Biblen dhe bekon. Sa ju drejtohet atyre sa ures; Skendërbeu lëvizë sa andej, sa këndej dhe shpesh kur fletë qon doren te shpata; Pjetër Budi shikon nëse ka ndonjë anije rreth lumit; Naim Frashëri e Gjergj Fishta kanë zënë vendet dhe shkruajnë në librat e tyre; Nëna Tereze sa kërcen te një grup që është me Teuten sa me të tjerët, ...

Nga komisioni vlerësues

Njoftohet trupa e Teatrit Shqiptar se duhet ta lëshoj skenën dhe duhet të kaloj në anën tjetër.

Paraqitja e saj konsiderohet e kryer,...

Nuk e ka mbaruar fjalën komisioni kur, anëtarët e delegacionit shqiptarë bëjnë me gjest se andej do të takohen të gjithë në një vend të caktuar dhe ashtu sikur janë të gjithë kokë më kokë për një çast shpërndahen dhe në forma të ndryshme, por pa hypur asnjëri nëpër urë kalojnë lumin dhe dalin në anën tjetër të ures e përshëndeten me publikun,...

Atmosferë e gjallë në publik, e qeshur, duartrokitje, reagime, kundërreagime, ...

Zëra nga publiku

- Ata nuk e kaluan uren, nuk e meritojnë pjesëmarrjen në Teatrin Evropian,...
- Kryesorja ata janë në anën tjetër të ures,...
- Të mjerët, ata ende nuk i besojnë urës,...
- Kanë përvojë të hidhur dhe nuk i besojnë më as Evropës,...
- Eh, sa here i ka gënjyer historia,...
- Prandaj askush më nuk mund t'i kthej më në anën tjetër, ata veç tani kanë mbaruar punën, kush ka kohë të merret me historinë, le të vazhdojmë me teatrot tjera,...
- Kryesorja në anën tjetër të urës ata janë bashkë,...

Kryetari i komisionit

Radhën e ka delegacioni i Teatrit të Serbëve. Këtij delegacioni i prinë i përvojshmi i kësaj bote Ati S., dhe me mëshirën e zotit e përcjellin pakësku një delegacion profitënjës, duke e lutur zotin, që lejen e Teatrit Evropian ta marr, edhe ai që ka kaluar kaq shumë kalvare, dhe që për mijëra vite nuk ka ditur të shkeli qoftë edhe vetëm një bubrrec, ... Veç duke bartur mëkatet e të tjerëve,...

Publiku lutet njëzëri. Reciton dhe këndon meshë. Një pjesë e publikut është afruar dhe ulur në gjunjë në të dy anët, ndërsa pjesa tjetër sikur është e hutuar dhe ngrinë në vend. Delegacioni serb hyn ngadalë. Duke bërë kryq, duke bërë lutje, duke mbajtur qirinjë në dorë, duke lëvizur temjanët, ... i pari është urithi nën çarshaf, ndërsa prapa janë priftërinjtë. Para se të mbërrijnë në mes, urithit nga çarçafi i del kapela greke.

Greku

Një lojtar i teatrit grek kcen dhe e kap kapelën.

Ja kapela greke që e patëm humbur në fillim! Jo! Vërtetë na e vjedhën.

E ven në kokë.

Ja, kjo është tamam kapela ime.

Fillon të dalldiset e të sillet rreth e rrotull.

Më në fund e gjeta.

Njëri nga priftërit në delegacion

I lutet me zë të ultë

Zotëri, e keni gabim. Kjo është kapela jonë, ... Jemi vëllezër ortodoks dhe shenjat i kemi të përafërta. Bile të njëjta. Miku i mire gjendet në ditë të vështira. Mos doni që përsëri të na qoni në kalvar.

Greku

Merrne, por vetëm për këtë audiencë. Heren tjetër kur të dalim në Teatër ju përsëri do të mbeteni pa kapelë.

Publiku heshtë dhe qëndron gjakftohtë. Urithi vazhdon të lëvizë ngadalë. Në mes të skenës nga çarçafi del plisi shqiptarë.

Një shqiptarë

Kcen nga publiku dhe e kap kapelën duke thirrur.

Shikoni! Shikoni! Plisi i delegacionit tonë! Ky e paska vjedhur plisin tim. Akuzoj! Akuzo!
Akuzoj! Delegacioni serb e ka penguar daljen tonë në Teatrin Evropian. Ata na e kanë minuar
uren. Ne e kemi ditur këtë. Akuzoj! Le të dihet kush po krijon ngatrresa ballkanike. Po t'i kishim
kapelat do të kishim dalur të gjithë përnjëherë, të barabartë. Do të kalonim publikisht nëpër urë,...

Një tjetër anëtarë delgacioni

Hyn me shpejtësi dhe entuziazëm. Mund të jetë bullgar, rumun etj.,

Mos e gjetët edhe kapelën time...?!

*Ngrin në vend. Shikon pa ashtu atmosferën e ngrirë në publik. Rrudhë krahët, sikur don të
arsyetohet për ndërhyrjen e pakontrolluar.*

Ndoshta këta ma kanë vjedhur edhe kapelën time?!

Njëri nga priftërinjtë

Me zë të ulët kërcnues e me maje automatiku ose shpate të nxjerrë jashtë pelerinës:

Mos akuzo se të shkon koka!

Ai që hyri nga jashtë

Zoti gjeneral, unë vetëm, vetëm,...

I mbetet fjala në fyt.

Zëra nga publiku

Gjenerali në rroba prifti?! Si është e mundur???

Si është e mundur?!

Gjeneralët nuk kanë vend në Teatrin Evropian!

Publiku ngritet në këmbë dhe në hyrje të urës ia zë rrugën urithit.

Të hiqen maskat!

Të hiqen maskat!...

*Dy veta nga publiku afrohen dhe ia heqin çarçafin Urithit. Dy përcjellës(priftërinjtë), heqin
pelerinat dhe me shpata (automatikë) i rrëzojnë për tokë ata që përpiqen ta zhveshin Urithin.
Priftërinjtë tashmë duken gjeneral të veshur e të ngjeshur me armë deri në dhëmbë. Dy polic
evropian vrapojnë dhe i nxjerrin ushtarakët jashtë. Urithi ashtu lakuriq bëhet kruspull (katullaq)
si gjarpër. Pështillet me duar e me këmbë Në sy, në duar dhe në gojë, i duken mire shenjat e
gjakut. Ai heshtë, por i kthyer kah publiku, vazhdimisht buzëqesh me cinizëm,...*

Zëra nga publiku

E gjetëm hajnin!...

U zbulua dhelpra!

E gjetëm skilen!

Populli ka thenë: "Ujku mban zilen me vete,..."

Hyn edhe delegacioni bullgar, turk dhe delegacioni rumun.

Kryetari i komisionit

Ngadal! Ngadal! Stop! Nuk ju kam thirrur juve. Ende nuk kemi mbaruar me këta!

Lojtarë të delegacioneve

Pse të presim,...

Tash që i gjetëm të gjitha kapelat ne mund të dalim të gjithë përnjëherë,...

Aq më tepër që tani u zbulua hajni,...

Tani nuk do të frigohe mi se na është minuar ura,...

Tani do të kujdesemi që urën ta ndërtojmë vet,...

Tashmë mund të kujdesemi që të mos na përsëritet historia,.

Regjisori

Jo, jo! Audicioni do të fillojë përsëri prej fillimit. Asgjë nuk ka filluar. Asgjë nuk ka marrë fund.

*Nga publiku thirrje në të gjitha anët. Bëhet me dorë, pështyhet, fyhet. Ngriten harta, gazeta, libra,
aty-këtu edhe ndonjë armë Madje thika, heshta, maja automatiku, ... Incizohet, fishkëllohet, qeshet
me force, me cinizëm, ... Hidhen bomba. Tym, kollitje, ...*

Regjisori

Ndërhyt

Një moment ju lutem! Është bërë një gabim teknik. Teatri Serb në vend se të shfaqë dramën “Ballkanasit shkojnë në Evropë”, kanë paraqitur dramën “Serbët shkojnë në luftë”. Durim ju lutem! Le të bien perdet deri sa të merremi vesh,... Së paku me publikun!

Dalin.

(Fundi i aktit të dytë)

AKTI I TRETË

Vetat

Regjisori

Shtatë Ambasadorë të Evropës

Salla është boshe, domethënë publiku nuk është i pranishëm, por hapësira teatrore është plot sy, vesh e dridhje. Frika dhe ankthi janë gjithkund të pranishme. Përmes të dhënave të tërthorta, merret vesh se së shpejti do të paraqitet Plani Përfundimtar i Fizionomisë së Teatrit Ballkanik në Evropë (vërtetë të Teatrit Evropian), dhe ju mund t’ a merrni me mend se ç’ formula të papritura mund të jap Evropa në momente të këtilla vendimtare që zakonisht janë të përcjella me kthesa të forta.

Në skenë nuk ka lojtarë. Në mes të skenës është një tryezë e rrumbullakët. Nga salla, në skenë, me komoditet dalin shtatë ambasadorë të shtatë shteteve evro-amerikane. Janë të moshuar. Ata mbajnë nga një grumbull letrash në duar.

Ambasadori A

Zoti regjisor, për çfarë drame është fjala?

Regjisori

Fjala është për dramën e Teatrit Ballkanik.

Ambasadori B

Cila është e veçanta e Teatrit Ballkanik?

Regjisori

Teatri Ballkanik historikisht është aktual, domethënë aktualitetin e ruan në vazhdimsi,...

Ambasadori B

A mund të jeni më preciz?

Regjisori

Kemi të bëjmë ose me komedinë, ose me tragjedinë, ose edhe me një gërshetim të vrazhdë të tyre.

Ambasadori C

Papapa! Ç’ universalitet! Nga mitologjia deri në ardhmëri!

Ambasadori E

Duhet ndërhyrë te e çara, domethënë te e ndërmjema,...

Regjisori

Teatri Ballkanik fillon me elemente të komedisë dhe shkon në drejtim të tragjedisë.

Ambasadori C

Sikur të mund t’ a bënim të kundërtën.

Regjisori

As e kundërta nuk sjell rrjedha që nuk do ta dëmtonin Teatrin Evropian.

Ambasadori E

Ta përjashtojmë njërin nga lojtarët.

Ambasadori D

T’ i përjashtojmë në fillim të gjithë e pastaj t’ i pranojmë të gjithë së bashku.

Ambasadori A

Le të bëhet ashtu! Le të dalin njëkohësisht një nga një dhe të gjithë së bashku dhe le të thonë se i përkasin rrymës së Teatrit Evropian.

Ambasadori F

Le të bisedohet me të gjithë një nga një e pastaj le të dalin e të thonë edhe ata me radhë.

Regjisori

Ashtu qoftë!

Ngritet dhe shkon për të biseduar.

(Fundi i aktit të tretë)

EPILOG

Vetat

Regjisori

Ambasadorët

Publiku

Dikur do të vinë edhe Princat

E njëjta pamje e skenës së tretë

Po të ishte kjo një dramë e tipit më klasik, në skenë nuk do të ruheshim në mirë elemente të tilla tradicionale. Së shpejti do të filloj paraqitja përfundimtare. Shikuesit janë të ngrirë. Pritja është tepër e ftohtë dhe e gjatë. Epilogu nuk dihet. Të gjitha marrëveshjet, dy e më shumë palëshe, janë bërë në mënyrë të fshehtë. Gjithçka e hapur ka qenë formale. Shikuesit po kthehen në sallë. Pritet që së shpejti të dalin edhe Princat. O zot, këta nuk janë Princa por Lojtarë në skenë, në qoftëse nuk jam në ëndërr! Ja, po dalin një nga një dhe të gjithë së bashku. Janë të heshtur si vet publiku. E pamundur! Ju nuk mund ta merrni me mend ankthin tim, e ndoshta edhe të publikut, që ka lexuar qoftë edhe vetëm një këngë për princat e ballkanit. Të gjithë janë lakuriq. Renditen dhe përkulen para shikuesve. Në fillim publiku është i pagojë, në realitet i pamend, pastaj i shqetësuar dhe për një qast, sikur të jetë zgjuar nga një gjumë i thellë mijëvjeçar, duartroket gjatë.

Ambasadorët ngrejnë gotat,...

Flitet për një konferencë për shtyp. Natyrisht kjo është pjesë e rregullave elementare të Teatrit, por besos se këtu përfundoi gjithçka.

Kështu çoftë!

Amen!

(Bie perdja)

Prishtinë, 1991-Napoli, 1993

Shënim: Begzad Baliu është shkrimtar dhe studiues nga Prishtina. Është doktor i filologjise. Ligjerues ne Universitetin e Prishtines.

KFENEJA BALLKANIKE – ITALISHT

Begzad BALIU
CAFFETTERIA BALCANICA
(Istruzioni per il Teatro Europeo)
Traduzione di Albana Temali

Begzad BALIU

Flamuri vjen nga Kosova (La Bandiera viene dal Kossovo), dramma, Pristina, 1994
Gjaku i lirisë (Il Sangue della libertà), 1981-1995, I, II, III, IV, biografia dei martiri,
coautore, Pristina, 1996 - 2000

Grua e dashuruar (Donna innamorata), Pristina, 1996

Kafeneja ballkanike (Cafetteria balcanica), dramma, Pristina, 1996; Scutari, 2000

Çështje të studimit të onomastikës në veprën e Çabejt, tezë magjistrature
(Problematica dello studio dell'onomastica nell'opera di Çabej, tesi di magistratura,
Pristina, 2000

Gustav Majeri dhe albanologjia (Gustav Maier ed albanologia), studi, Pristina, 2000,
Tirana, 2001

Onomastika e Gallapit (Onomastica di Gallap), tesi di dottorato, Pristina, 2004

Gjendja e toponimisë shqiptare në Ballkan (Lo stato della toponimia albanese nei
Balcani), studio monografico, Pristina, 2004

Profesor Jup Kastrati për Kosovën (Professor Jup Kastrati per il Kossovo), coautore,
Pristina, 2004

Vepra bibliografike e Profesor Jup Kastratit (L'opera bibliografica del Professor Jup
Kastrati), monografia, Pristina, 2005

Mbi autorësinë e veprës Bibliografi e Skënderbeut (Sull'autore della Bibliografia di
Scanderbeg), studio monografico, Pristina, 2005

Regjistri i standardizuar i emërvendeve të Kosovës (Il Registro standartizzato dei
nomi dei luoghi del Kosovo), coautore, Pristina, 2005

Demitizimi dhe standardizimi i onomastikes se Kosoves (La Demistificazione e la
standartizzazione dell'onomastica del Kossovo), Tirana, 2006

I personaggi

Tutti i Principi degli Stati Balcanici

Sette ambasciatori degli Stati Uniti d'Europa e dell'America

Il Regista
Il Capo della Commissione
Il Vice Capo
Il Pubblico euro-balcanico
La serva
Le voci: A, B, C,... 1, 2, 3,... x, y, z,...

(Scritto per il Festival "I giorni del Teatro Europeo 1994")

DIETRO LE QUINTE

Balcanica

Viva!
Abbasso!

Viva!!
Abbasso!!

Viva - Abbasso!!!

ATTO PRIMO

Istruzioni per una possibile ambientazione della scena

Natura balcanica. Teatro balcanico. Scena oppure ambiente balcanico. Musica e di conseguenza anche sentimenti balcanici.

Anche sentimenti!?

Vuol dire anche il vissuto, anche convinzioni balcaniche. Ah!

Un grande monte. Un grande masso in mezzo ed in fondo la grotta paurosa che non si sa se è una grotta oppure la bocca aperta del lupo, pronta ad inghiottire il pubblico. Là c'è anche la dragonessa, dalla cui bocca spesso devono uscire fumo e fiamme.

Deve udirsi anche il muoversi dei draghi nobili, dei quali, se non il rumore tipo caduta dei massi che fa' tremare tutta la scena, (ed anche il pubblico, perché no?) deve sentirsi anche il frammento di una canzone. Più o meno così dice la canzone oppure le leggende.

Tutt'intorno e dentro, in spazi vuoti, ci sono dei massi secondo un ordine ed una disciplina. Come sempre non si sa se sono massi oppure uomini (che stanno dritti - dice la leggenda), paraninfi immobili, teschi di animali.

I legni sono troppo vecchi e nei loro anfratti riposano i serpenti. Da qualche parte più in alto tirano fuori la testa la civetta e gli uccelli rapaci. Poi, guardate, aprite gli occhi,

non è che vedete qualcosa di più, o meglio, di più chiaro, veramente più terribile, se avete cuore per vedere di più?
E' difficile!
E' impossibile!
Ah! Il Ponte! Veramente un angolo del ponte a sinistra ed il rumore del fiume.
E' Il Ponte Santo?
E' acqua bianca del Drin Bianco! Del latte nella nostra madre?!
No! No! E' il Ponte del Purgatorio! E' acqua nera!
Ma nei Balcani non ci sono leggende nelle quali si racconta come sotto il ponte passa l'acqua nera.
Solo che ci sono sorgenti, veramente ruscelli, pozzi, che li chiamano Leggenda dell'acqua nera.
Non ci credo.
Solo se è cambiato il tempo e lo spazio.
Non si può credere per sempre al tempo e neppure allo spazio.
Nei Balcani il tempo e lo spazio non cambiano spesso e facilmente anche se i più piccoli cambiamenti si accompagnano a vibrazioni, fracasso o grandi crolli compreso il colore od il corso dell'acqua.
Così, nonostante tutto questo provochi un'enorme paura, da secoli non si è mosso mai nulla.

INTERMEZZO

In alternativa, Una Commissione del Festival sta visitando la Scena del Teatro Balcanico.

Krra-krra! krra-krra!
Rumore di un colpo di fucile: Tak!
Una voce: Oh!
In alternativa: gracchiare e caduta di un uccello cattivo accompagnata dal fracasso del legno. Ma che caschi anche il legno!
Un'altra voce: Hei, l'ha ucciso!
Di nuovo un colpo di fucile: Tak!
E questo altro sparo?!
Testimonia esattamente che l'ha ucciso.
Perchè il gracchiare di un volatile può significare una disgrazia?
Che legame c'è fra un volatile e l'uomo?
Qui tutto è legato al destino della gente: anche i volatili, anche i massi, anche la fontana e soprattutto il suo colore, anche le stelle, la luna, le notti, i giorni, le settimane, i mesi, gli anni, le stagioni.
Anche le scoreggie?
Non scherzare, non hai il diritto di scherzare. Qui nonostante tutto esiste una regola dalla quale forse abbiamo da imparare anche noi.
Spesso, il non capirlo, è stato pagato caro.
Anche un colpo di tosse può avere molta importanza.

Forse è una risposta, una reazione o perlomeno così mi sembra...

Una voce, tra il pianto e la canzone, accompagnata da uno strumento molto antico che assomiglia al liuto.

E' così toccante, eh?

No. E' il canto per un morto.

Come, come?! Canto per un morto! Ma è un canto che piange od un pianto cantato?

Non so quale sintagma possa essere più giusto, è meglio chiedere ad uno specialista in etnologia... ma cosa volevo dire? ... ah si, canto che piange o pianto cantato? Sì.

Volevo dire che avendo due elementi contemporanei ed intrecciati tra di loro, qui il canto ed il pianto hanno tanti elementi emozionali, ma non il suono triste come è in Europa e..

Lascia stare lo studio, per favore, non bastano solo due elementi per lo studio di un fenomeno o di un evento, dimmi se questo e' un pianto e se veramente questo canto è per il morto oppure...

Sì, sì! Proprio per il morto! Qui non si piange mai! Di solito qui per il morto si canta!

Come è possibile che succeda così!?

Nel Teatro Balcanico, morire nel letto è una vergogna ed una disgrazia.

Senza un'azione eroica, qui non muore nessuno, altrimenti rimangono senza canto e non si canta senza il suono del fucile...

E per le donne, anche per loro si canta?

Ci sono canzoni anche per le donne, ma non ci sono molte guerre per loro, avvolte dalla nebbia del coraggio e della morte...

Quindi, quando vengono uccisi, si canta al loro coraggio piuttosto che piangere la loro perdita... Tuttavia le canzoni sono così cariche d'emozioni che si differenziano dagli inni!

Come quasi...

O Dio, o Dio...

UNO DEI PRIMI DIALOGHI

I personaggi A * B * C * D

A

" Cos'è questo? Questo Teatro dev'essere accettato al Teatro Europeo?!"

B

Sì, sì. Esattamente questo.

C

Sai qualcosa sui balcanici?

B

Conosco la loro canzone: "I Balcanici vanno in guerra!"

C

Invece io ho sentito la nuova canzone: "I Balcanici vanno in Europa!"

A

E perchè i balcanici vanno in Europa?

D

Certamente per combattere!

C

No, no. Non vanno per combattere, ma per dimostrare che hanno portato la cultura, che non hanno abbandonato il dio, che loro sono i nostri nonni e bisnonni....

D

E ci hanno liberati.... hahahaha...

C

...Hahahah... Esattamente per questo,... questa era la prima...

D

E perchè, Noi in Europa cosa abbiamo fatto? Abbiamo osservato il cielo? Hahaha ...e abbiamo scoperto l'America!

A

Che importanza ha il Teatro Balcanico per il Teatro Europeo?

B

Per salvare loro e se stessi dall'alluvione...

A * B * C * D

Dio mio, stiamo entrando in guerra per salvarci dalla guerra!

LA PRIMA PROVA

Oppure

I Balcanici appaiono al Teatro Europeo

I Personaggi

Tutti i principi degli Stati dei Balcani

Pubblico euro-balcanico

Scena tradizionale del Teatro Balcanico

es. La scena può essere vuota con in mezzo un trono, oppure può anchè non essere un trono, ma un posto dove possa sedere il re oppure una poltrona del Capo di Partito e davanti a lui un paio di stivali pesanti, oppure... Alla fine può essere una semplice combinazione che esprime un'ambientazione balcanica.

Voci all'entrata della scena che non è detto che abbiano quest'ordine:

...Io vorrei uscire per primo,...

...Sono il più vecchio, mi dovete rispettare.....

...No, no, no! Sono io,...

...Sono il più giovane, dovete capire la mia impazienza,...

...No, tu, ma io perchè...

...Sono il più bello e il palcoscenico mi dona...

...Neanchè per idea! Io sono...

...Il Teatro è mio, quando io recitavo a Teatro voi dovevate ancora nascere...

...Io,...

...Io sono il più coraggioso,...

...In nessun modo, io,...

...Io il più forte, e.....!

...Punto!

...

...

I dialoghi possono essere ripetuti diverse volte in combinazione anche con diversi testi di polemiche.

Chi sa come andrà a finire il "Teatro Balcanico?" L'importante è che si inizi da qualcosa, ... o, o...

Il Teatro Balcanico vive...! Vuol dire che il dramma continua!

DOPO IL PRIMO ATTO

La serva

Entra con una scopa in mano.

Guarda, guarda! Cosa sono tutte queste cose rovesciate. E a me avevano detto che il dramma non si era affatto messo in scena. Addirittura pensavo se andare o non andare a pulire la scena.

"Mi avevano detto che nessuno ha camminato sul palco, non c'è stato pubblico in sala, che vuol dire che non son stati mangiati semi, "

No, no nessuno mi ha aveva detto che non sono stati mangiati semi, o che non c'è stato pubblico ma, poichè mi avevano detto che non c'era stato lo spettacolo, questo era sottinteso.

Guarda, guarda...!

Prende qualche straccio, fogli, vestiti vecchi. Comincia a leggere una lettera.

.

Canzone! Uh, uh, uh,...! Dio mio, quant'e' lunga! No. Non ho pazienza di leggere questa....

La butta per terra.

E questa?

Prende in mano un liuto rotto.

Questo, sicuramente è un pezzo di qualche liuto con il quale hanno voluto accompagnare la canzone. Sicuramente hanno avuto solo un liuto, per questo l'hanno rotto litigandoselo l'un l'altro. No questa è mio, no con questo da trecento anni, no cosa dico da tremila anni, trenta... e cosa sono trecento anni per i Balcani, cosa stavo dicento (si ferma), ... ci siamo trasmessi la canzone generazione dopo generazione e...

E certamente la canzone non è stata completata. Nei Balcani nessuno riesce a concludere la canzone e la vita! Tutti però hanno uno strano epilogo. Non può che essere così, quando la fine delle canzoni e della vita avviene sempre troppo presto. E questa?!...

Prende una cosa a brandelli e macchiata di sangue.

Dio mio! Tra loro c'è stato anche uno scontro a sangue tra loro. No dai, forse uno di loro aveva qualcuno da vendicare e, sicuramente aveva portato con sè il suo ricordo.

Vedi un momento anche tu! Hanno portato a teatro la camicia della vendetta. E si, è così quando entra in scena Il Teatro Balcanico. Uh, uh, uh...

Alza altri stracci.

Come puzzano di sangue,... Mi sembra che li chiamino miti.

Li guarda con attenzione, con disprezzo e con ironia.

Sono tristezze. E di che cosa si fanno grandi i balcanici? Con i miti! Di che cosa si vantano i balcanici? Con vendetta! Canzoni! Sangue! Pianto! Tradimento! Cavalli di Troia! O Dio! Ciascuno pretende di esser chiamato il creatore della prima culla balcanica. Addirittura anche della culla europea. Come fanno a non essere ancora stanchi dalla loro tragedia,... Uno ad uno e tutti insieme. Come han fatto a non averne abbastanza i greci del crimine di Troia, gli slavi con l'invasione del Sud, i turchi con le vette dei Balcani...?!

Dio mio..., ma cosa sto dicendo anch'io?! Si vede che anche e me verrà la malattia balcanica,...

Si sente un rumore fuori.

Forse stanno arrivando di nuovo per lo spettacolo. E io, cosa sto facendo così?!

Si affretta a pulire qua e là ed esce dalla scena.

(Fine del primo atto)

SECONDO ATTO

Le persone

I Principi dei balcani

Il Regista

Il Pubblico euro-balcanico

E' la scena(e) che segue il primo il primo atto. I Principi dei Balcani sono in scena.

Il primo che ha fretta di parlare è il regista, il quale avverte il pubblico che l'apparizione del Teatro Balcanico in questo Teatro, storicamente coerente con i tempi, si è passata, scusate il termine, per la cruna dell'ago...

Tuttavia, la mia fatica,...

Il mio sudore,...

Il mio sangue,...

Questo è tradimento,...

Di nuovo ci sono intrugli,...

Intrugli di cosa?,...

Questo non si chiama intruglio ma lavaggio, oppure "Lava la merda con la pipì"

Così è quando ci dondola la coda quella puttana dell'Europa,...

Cosa!?!...

Di nuovo Europa!?,...
No dai, America,...
Nè Europa, nè America, ma Euro-America,...
No dai, ma è così quando si incula il Teatro Balcanico,...
Come?!...
Ua, ua, ua!,...
Ai, ai, ai!,...
O o!...

UNA ALTERNATIVA DELLA STESSA SCENA

La stessa scena.
Interpretata dagli stessi attori.

Il Regista

Ascoltate voi! Cambiate il cappello oppure i pensieri!
Guarda, guarda! Il mio cappello lo ha qualcunaltro, ed io... ?!
E queste scarpe che voi avete indossato, mio nonno gli metteva a suo tempo,...
Sì! Queste sono di tuo nonno e del mio bisnonno...
Fermo! Hai anche il mio sangue...
E' così! Siamo anche fratelli,...
Neanche per idea! Protesto! I tuoi pensieri sono sciovinisti,...
Dio, c'è chi canta la leggenda della mia casa bruciata ed io da secoli sopporto questo dolore...

....,

Dal pubblico arrivano urla da tutte le parti. Si alzano le mani, si sputa, si offende, si innalzano carte geografiche, giornali, libri, di qua e di là anche qualche arma.
Si registra, si fischia, si ride con forza, con ironia, con cinismo,... con sforzo!

Protesta di un membro della commissione giudicante.

Signori, io non capisco se il Teatro è sulla scena oppure tra il pubblico?! Questo che sta succedendo sulla scena e' assolutamente comico, mentre quello che sta succedendo fuori, e particolarmente tra il pubblico euro-balcanico (Dio mio, leggi ancora una volta: euro-balcanico, vuol dire Europa balcanizzata al posto dei Balcani europizzati, Dio mio!), è terribilmente tragicomico! Qualcosa sta succedendo ma è del tutto incomprensibile.

Prego la commissione giudicante di fare ordine sulla scena.

Per il loro bene!

Per la misericordia di Dio!

Amen!

Il Regista

Interviene

Un momento, per favore! Pazienza! Che si cali il sipario almeno fino a che non ci saremo capiti, almeno con il pubblico.

SCENA DI MEZZO

Le persone
La Serva

Entra dondolando e disponibile fino in fondo. Sulla scena c'è disordine.

Hmm i miei cavalieri! Così, si fa'così! I bellocci!? Ma che bellocci?! Io non getto il moccolo su di voi! Gli uomini, gli uomini! I Cavalieri! Uomini e Cavalieri nello stesso tempo! Ahaha... Ah, sì. Eccovi qua. Miei Nobili. Così vi ho voluto. Che mi faceste il Teatro tutto in disordine. Perché questo è il vostro mestiere, dalla nascita del mondo fino ad oggi. Così vi voglio. Quando trasformate il Teatro in il porcile. Solo con voi ho la sala piena. Aspetta che guardo, avete mangiato abbastanza semi?! Guarda il pubblico.

Sì, sì! Ohoho! Anche i semi vi ho venduto. Lavoro eseguito. Vi voglio così,...
Cammina dando calci agli oggetti dispersi sulla scena, principalmente cappelli, coltelli, cinture, armi, scarpe,...

Uh, uh,... Mi auguro che neanche il Corvo mi porti un osso nei Balcani!
Poi dicono "Anche noi vorremmo entrare in Europa"! Ma che Europa vogliono questi!
Per caso vogliono fare l'Europa come i Balcani? Mai e poi mai! Anche se l'Europa saprebbe metterli a posto.

Ah, ma questi vogliono entrare in Europa e in America contemporaneamente, e quest'ultima si può anche ingannare, e allora che Dio ci protegga...
Prende qualche lettera.

Guarda, guarda! Che cosa sono queste foto?! No, sono disegni?!... Mappe! Mappe!
Disegni! Mappe!

Di nuovo mappe...! Il Balcano a brandelli! Ua, ua; Uhuh... tutti questi confini disegnati. Ma quelli avevano detto che li avrebbero cancellati dalla faccia della terra. Così è quando nella stessa casa la gente non si sopporta a vicenda. Hanno passato tutta la vita in torri e castelli. Avete sentito come ogni tanto crollano i ponti: Il Ponte Nascosto, Il Ponte sul Dri, Il Ponte di Arta,... Come diavolo, a loro non crollano i castelli ma i ponti! Così succede. Tutto a rovescio,...

Si sente la suoneria del telefono.

Pronto!

Sì!

Sono io!

Non il capo, ma uno dei capi del Teatro.

Sì, sì!

Anche uno di quelli del controllo dell'osservanza delle regole del Teatro.

Possiamo!...

Perché no, possiamo collaborare.

Come no! Tu lo sai che in Europa abbiamo sempre trovato gente che si è venduta (veramente sono stati comprati con i soldi degli altri), quindi perchè non dobbiamo riuscire a trovarne anche oggi?

Udienza?

Certamente, certamente che si sarà.

Ci sarà, e certamente la concorrenza per far parte del Teatro Europeo sarà grande.

Parteciperanno anche gli albanesi!?

Sì, sì! Certamente parteciperanno. Questo ormai è incontestabile. Lo sapete, questo è stato deciso dal Teatro americano e in conseguenza questa decisione ha ceduto anche il Teatro Europeo,...

Ma come, forse voi volete che in seguito gli albanesi facciano parte del Teatro Americano e nello stesso tempo anche del Teatro Europeo?...

Sono quell che sono!

Che siano facchini, riccioluti, venditori di “halva”,... Siano quello che siano. Come tali, parteciperanno allo spettacolo. In fondo, riguardo a questo aspetto io non ho niente in mano per poterlo impedire, quindi,...

E va bene! Porta tu qualcuno da Beograd.

..., Aha! Non riesci e trovarne più. E va bene. Inganna quelli di Tirana.

Come? Ti sono scappati dai mano?!...

No, dai! Come fai a dire questo. Com'è possibile che quelli della Pristina, abbiano ceduto alla Troupe di Tirana?! Questo è impossibile! Trovali nel culo della loro madre. Se devi vincere contro le persone con la coda, contro i segaioli, alb-es-albanesi, oppure come dici tu,...

Proverò ad aiutarti,...

Perchè, no! prova anche tu, però...

Bene, bene.

Sistema anche qualcosa e va via in fretta.

DOPO IL SECONDO ATTO E PRIMA DEL TERZO

Le persone

Tutti le persone e gli attori possibili, tranne la serva.

La scena è quella del primo atto, ma adesso si è trasformata in un ambiente contemporaneo. Tutti aspettano il defilé festivo dei Teatri Balcanici, uno ad uno.

Il Regista

Entra in scena

Egregio Signore capo della giuria! Entrare è quasi impossibile. Non hanno segni di identificazione! Addirittura hanno perso anche i cappelli, che in genere li identificano. E, detto meglio, si sono rubati i cappelli l'un l'altro e...! Veramente qualcuno c'è l'ha, ma una Troupe rimane indubbiamente senza cappelli. Adesso i cappelli si sono confusi, e l'uno si confonde con l'altro: No, questo è mio, no questo è di mio nonno, no quell'altro è del mio bisnonno,.... Si sono mescolate le canzoni, le leggende, gli indovinelli,.... Soltanto il Diavolo la sa questa cosa! Dio, nemmeno per idea!

Il Capo della Commissione

Voi dovete fare tutto il possibile per farli uscire. L'Udienza è necessaria. Nessuno può entrare nel Teatro Europeo senza l'approvazione dalla commissione formata a questo scopo. E' passato il tempo di quando venivano in Europa sotto la protezione di russi, inglesi, francesi, tedeschi, italiani,...Che si guadagnino il futuro anche loro per una volta, con il sudore e con la testa!

Una voce dal pubblico

Che imparino e guadagnare con la testa, quello che hanno perso con il sangue...

Il Capo

Fate come volete. L'importante è che questo si deve fare e...

Pausa riempita di canzoni, richiami, fischi, risa, spari, scatti fotografici,...

Il capo

Che entri per prima la delegazione greca,...

Egredi Signore e signori, il capofila di questa delegazione é Omero...

Voci dal pubblico:

Stanno arrivando quelli che hanno partorito Omero,...

Stanno arrivando quelli che hanno vinto a Troia,...

Stanno arrivando quelli che commisero il crimine a Troia, ecco il Cavallo,...

Chi ha messo Omero capofila,...

Vergogna, lui ha svelato i panni sporchi, non era elleno, era barbaro,...

Forse piu' barbaro di quanto lo sono oggi,...

Stanno arrivando quelli che hanno fatto la democrazia,...

Stanno arrivando quelli che creato la culla della cultura europea,...

Lo sviluppo della situazione è accompagnato dalla musica greca.

Il Capo

Che passi la delegazione greca!

La delegazione attraversa il ponte ed esce dall'altra parte della scena.

Il Capo

Tocca alla delegazione degli albanesi. Alla delegazione fa da capofila...

ViceCapo

Entra frettolosamente da fuori.

Stop! Fermati! Stop! Perdonatemi! Ancora non siamo membri. Io non so a quale delegazione aprire la porta. Dio mio, questi sono strani!

Sfoggia i documenti accumulati e li mette vicino al capo della commissione.

Ecco! Hanno presentato decine di delegazioni,..

Voci dal pubblico:

Non è vero,...

Non è vero,...

Loro hanno presentato una sola delegazione,...

Il Capo

Spero che almeno questa volta abbiano usato la testa,...

Vice Capo

No, cosa dici, no! Ecco dove abbiamo i dati. Guardate da soli: Una delegazione da Tirana, l'altra da Pristina, una da Skopie l'altra da Ulqin, una da Beograd e l'altra da Parigi, una dalla Germania,.. ed una altra dalla Svizzera, poi una dall'America, Australia,... Papapapa, ahiii, guarda, guarda! La Delegazione degli alfieri, i capoalfieri, codaalfieri,... hihiiii, hahahaaaa,....! Una delegazione delle casate, una delle regioni, l'altra delegazione dei toske, dei gege, kosovari, çame, hahahaaa, hahahaaaa,.... La delegazione dei cattolici, mussulmani, ortodossi, hihiiii, hahahaaaa,.... la delegazione dei dervish, degli evangelisti,.... Per favore Dio per favore! La delegazione di Mirdita, di Drenica, di Monte Moker, di Collina degi Eroi, del Ruscello Grande,...

Legge e si muove ridendo sgangheratamente, ridendo ironicamente.

Voci dal pubblico

Accompagnate da rumore, fischi,...

Che entri la delegazione serba,...

Gli albanesi non vanno bene neanche per il Teatro Balcanico,...

Che entrino nella delegazione greca,...

No, meglio nella delegazione dei rom,...

....

Il Regista

Entra frettolosamente

Signore Capo della commissione. La delegazione albanese è alla porta in attesa da tanto tempo. Perchè non la invitate ad entrare?

Il Capo

Io non sto capendo niente. Sembra, che non riusciamo a capirci. Qui ho i documenti che hanno presentato una decina di delegazioni.

Sfoggia i documenti.

Chi devo chiamare? Sarebbe meglio che li lasciassimo fuori dal Teatro Europeo ancora per un poco? Come sembra che loro non abbiano ancora formato il Teatro Nazionale,...

Il regista

No, signori! State sbagliando. Quelle delegazioni sono il passato storico. Questi dossier te li hanno messi davanti gli altri. Voi siete un po' persi. La Commissione Europea ha preparato un dossier a parte, perchè si è sempre trovato qualcuno che ha tentato di confonderli.

Il Capo

Come, non ci credi? Io qui ho i moduli di tutti i teatri, quindi anche del Teatro Nazionale degli Albanesi,...

Vice Capo

Ma qui ci sono decine di delegazioni e non una,...

Voci dal pubblico

No! No!

Così! Così!

Che si inviti la delegazione che sta aspettando,...

Che si inviti la delegazione degli albanesi di Beograd,...

Che entri la delegazione del Madagascar,...

Che ci dica l'Europa quale delegazione vuole,...

No l'Europa, ma l'America

Neanche l'Europa, neanche l'America, ma i Balcani

Né l'Europa, né i Balcani. Gli albanesi hanno i loro figli e sanno quale delegazione li rappresenta,...

E' esattamente quello che non sanno,...

Una delegazione a parte è partita verso il Nord, un'altra verso la madre Russia,...

Che andassero in culo alla loro madre con tutta la madre Serbia, chiamate la delegazione che sta aspettando,...

Hahaaaaaaa,hihihiiii,...

Il Regista

Signor Capo! Non si può parlare di grandi delegazioni degli albanesi, ma di una delegazione, e quella sta aspettando. Il modulo della delegazione albanese c'è l'ho io, quindi possiamo paragonarlo con il vero modulo.

Apri il suo dossier e comincia a fare il confronto.

Ecco dov'era.

Il Vice capo

E' indeciso. Guarda di lato. Pensa. Legge i nomi muovendo le labbra. Sembra molto triste e tenta di parlare ma non ci riesce, riesce solo a balbettare qualcosa tra i denti.

Il Capo

Tocca alla delegazione albanese. Alla Delegazione fa da capofila Teuta, San Jeronimo, Skanderbeg, Pjetro Budi, Naim Frasher, Gjergj Fishta, Madre Teresa,...

Voce dal pubblico

All'inizio silenzio di tomba, poi voci rumorose..

Che cos'è questo?!
Chi sono questi?!
Dove sono i segaioli?!
Dove sono i fondamentalisti?!
Qui sembra che manca solo il Papa?!
No dai, ma è lui in persona, Capo Papa?!
E' possibile?!

La commissione valutativa

Che si apra il ponte! La Troupe albanese può attraversare il ponte;
La Troupe albanese velocizza i passi e, all'entrata del ponte, si uniscono per passare tutti assieme. Poi si ferma. Cominciano e chiacchierare. Non si sente di che cosa parlano, ma dalla gestualità si capisce che si sta parlando per decidere chi attraverserà per primo, per secondo,... Teuta, sale su un sasso e fa finta di buttarsi in acqua; San Jeronimo ha aperto la Bibbia e battezza. Una volta si rivolge a loro ed un'altra volta al ponte; Skanderbeg si muove di qua e di là e spesso, quando parla, porta la mano sulla spada; Pjetro Budi guarda se c'è qualche nave nelle vicinanze del fiume; Naim Frasheri e Gjergj Fishta si sono seduti e scrivono i loro libri; Madre Teresa passa da un gruppo che è con Teuta ad un altro,...

Dalla commissione valutativa

Si avvisa la Troupe Albanese che deve lasciare la scena e deve passare dall'altra parte. La sua presentazione si ritiene completata,...
La commissione non ha ancora finito di parlare, che i membri della delegazione albanese fanno dei gesti che dicono che si incontreranno tutti dall'altra parte, in un posto preciso e, così come sono, tutti testa a testa, in un attimo si sparpagliano, e senza che nessuno salga sul ponte, attraversano il fiume, arrivano dall'altra parte del ponte e salutano il pubblico,...
Atmosfera animata nel pubblico, sorridente, applausi, reazioni, controveazioni,...

Voci dal pubblico

Loro non hanno attraversato il ponte, non meritano di partecipare al Teatro Europeo,...
L'importante è che loro siano dall'altra parte del ponte,...
Poveretti, loro ancora non credono al ponte,...
Hanno un'amara esperienza e non credono più nemmeno all'Europa,...
Eh, quante volte li ha ingannati la storia,...
Quindi nessuno può più farli tornare dall'altra parte, loro solo adesso hanno finito il lavoro, chi ha tempo di occuparsi della storia, continuiamo con gli altri Teatri,...
L'importante è che loro siano insieme dall'altra parte del ponte,...

Il Capo della Commissione

Tocca alla delegazione del Teatro dei Serbi. A questa delegazione fa da capofila l'umile Padre S., e con la misericordia di Dio lo accompagna anche una delegazione di sacerdoti, pregando il Dio che il permesso per il Teatro Europeo se lo prenda anche lui che ha passato così tanti calvari, e che per mille anni non ha saputo calpestare

neanche una formichina,... Solo portando i peccati degli altri,...

Il pubblico prega insieme. Recita e canta messa. Una parte del pubblico si è avvicinata ed inginocchiata sui due lati, mentre l'altra parte sembra smarrita e gelata al suo posto. La delegazione serba entra piano-piano. Facendo il segno della Croce, pregando, tenendo in mano i ceri, dondolando i turiboli,.. il primo è una talpa sotto il lenzuolo, mentre dietro ci sono i preti. Prima di arrivare a metà, dal lenzuolo si sporge la talpa con un cappello greco.

Il greco.

Un attore del Teatro Greco danza e prende il cappello.

Ecco il capello greco che avevamo perduto all'inizio! No! Veramente c'è l'avevano rubato.

Se lo mette in testa.

Ecco, questo è esattamente il mio cappello.

Comincia ad estasiarsi ed a girarsi attorno.

Alla fine l'ho trovato.

Uno dei preti della delegazione.

Prega con voce bassa.

Signori, state sbagliando. Questo è il nostro cappello,... Siamo fratelli ortodossi anche i segni sono quasi simili. Quasi uguali. L'amico buono si fa vedere nei giorni difficili. Non credo che vogliate portarci di nuovo al calvario.

Il greco

Prendetelo, ma solo per questo udienza. La prossima volta, quando entreremo in Teatro rimarrete nuovamente senza cappello.

Il pubblico tace e rimane indifferente. La talpa continua e muoversi addagio. In mezzo alla scena dal lenzuolo esce la zolla albanese.

Un albanese

Salta dal pubblico e prende il cappello chiamando.

Guardate! Guardate! La zolla della nostra delegazione! Questo qui ha rubato la mia zolla. Accuso! Accuso! Accuso!

La delegazione serba ha impedito la nostra entrata al Teatro Europeo. Loro ci hanno minato il ponte. L'abbiamo saputo. Accuso! Che si sappia chi sta creando impicci balcanici. Se avessimo i cappelli saremo usciti tutti insieme, uguali. Avremmo attraversato pubblicamente il ponte,...

Un altro membro della delegazione

Entra veloce ed entusiasta. Può essere bulgaro, rumeno ecc.,

Forse avete trovato anche il mio cappello...?!

Si blocca in piedi. Percepisce anche l'atmosfera gelata del pubblico. Stringe le spalle, come se volesse giustificare l'intervento incontrollato.

Forse questi hanno rubato anche il mio cappello?!

Uno dei preti

Con voce bassa, minacciosa e con la punta del mitra o lo spada tirata fuori dal suo mantello:

Non accusare perchè ti va via la testa!

Quello che è entrato da fuori

Signor generale, io solo, solo,...

Gli rimane la parola in gola.

Voci dal pubblico

Il generale con la veste del prete?!!! Com'è possibile???

Com'è possibile?!

I generali non hanno posto nel Teatro Europeo!

Il pubblico si alza in piedi e all'entrata del ponte taglia la strada alla talpa.

Che si tolgano le maschere!

Che si tolgano le maschere!...

Due persone del pubblico si avvicinano e tentano di togliere il lenzuolo alla Talpa.

Due accompagnatori (preti), si tolgono i mantelli e con le spade (o mitra) fanno cadere per terra quelli che provano a svestire la Talpa.

I preti adesso sembrano vestiti da generali ed armati fino alla gola. Due poliziotti europei corrono e buttano fuori i militari. La Talpa così nuda si attorciglia come un serpente. Si copre tutta con mani e piedi. Nei occhi, nelle mani e nella bocca, si vedono i segni del sangue. Lei tace, ma rivolta al pubblico, spesso sorride con cinismo,...

Voci dal pubblico

Abbiamo trovato il ladro!...

Si e' scoperta la volpe!

Abbiamo trovato la spia!

Il popolo dice: "Il lupo tiene il campanile con se,....!"

Entrano anche la delegazione bulgara, turca e quella rumena.

Il Capo della commissione

Piano! Piano! Stop! Non vi ho chiamato! Ancora non abbiamo finito con questi!

Attori delle delegazioni

Perchè dobbiamo aspettare,...

Adesso che abbiamo trovato tutti i cappelli, possiamo uscire tutti insieme,...

Ed ancor di più adesso che si è scoperto il ladro,...

Adesso non dobbiamo aver paura che il ponte sia stato minato,...

Adesso ci preoccupiamo di costruire noi stessi il ponte,...

Adesso possiamo stare attenti a che non si ripeta la storia,...

Il Regista

No, no! L'Udienza comincerà dall'inizio. Niente è iniziato. Niente si è concluso..

Dal pubblico urla da tutte le parti. Si saluta con la mano, si sputa, si offende. Si alzano le mappe, giornali, libri, di qua e di là anche qualche arma. Addirittura coltelli, punte di frecce, punte di mitra,... Si registra, si fischia, si ride con tutta la forza, con cinismo,... Si buttano le bombe. Fumo, tosse,...

Il Regista

Interviene

Un momento per favore! C'è stato un errore tecnico. Il Teatro Serbo invece di mettere in scena il dramma "I Balcanici vanno in Europa, ha presentato il dramma "I serbi vanno in guerra" . Pazienza per favore! Che si cali il sipario finché non ci saremo capiti tra di noi,... O perlomeno con il pubblico!
Escono.

(Fine del secondo atto)

TERZO ATTO

Le persone

I registi

Sette ambasciatori d'Europa

La Sala è vuota, vuol dire che il pubblico non è presente, ma lo spazio teatrale è pieno di occhi, orecchi e vibrazioni. La paura e l'angoscia sono presenti dappertutto. Da quel che è trapelato, si capisce che presto verrà presentato il Piano Definitivo della Fisiognomica del Teatro Balcanico in Europa (veramente del Teatro Europeo), anche voi potete immaginare che formule inaspettate potrà dare l'Europa in tali momenti decisivi che in genere sono accompagnati da forti cambiamenti.

Sulla scena non ci sono gli attori. In mezzo alla scena c'è un tavolo rotondo. Dalla sala escono lentamente in scena sette ambasciatori dei sette paesi euro-americani. Sono anziani e tengono un mucchio di carte in mano.

L'Ambasciatore A

Signor regista, di quale dramma si parlava?

Il Regista

Si parlava del dramma del Teatro Balcanico.

L'Ambasciatore B

Qual'è il particolare del Teatro Balcanico?

Il Regista

Il Teatro Balcanico storicamente è attuale, vuol dire si tiene aggiornato in continuazione,...

L'Ambasciatore B
Potete essere più precisi?

Il Regista
Abbiamo a che fare con la commedia, oppure con la tragedia, oppure anche con un intreccio severo tra le due.

L'Ambasciatore C
Papapa! "L'universalità!" Dalla mitologia fino al futuro!
L'Ambasciatore E
Si deve intervenire sulla forbice, vuol dire sull'intermedio,...

Il Regista
Il Teatro Balcanico inizia con elementi della commedia e va verso la tragedia.

L'Ambasciatore C
Se facessimo il contrario.

Il Regista
Neanche il contrario porta a qualcosa che non danneggerebbe il Teatro Europeo.

L'Ambasciatore E
Escludiamo uno degli attori.

L'Ambasciatore D
Escludiamoli tutti all'inizio e poi li accetteremo tutti insieme.

L'Ambasciatore A
Che si faccia così! Che escano contemporaneamente uno ad uno e tutti insieme e che dicano che appartengono alla corrente del Teatro Europeo.

L'Ambasciatore F
Che si parli con tutti a parte e poi che escano e che dicano la loro uno ad uno.

Il Regista
Così sia!

Si alza e va per parlare.

(Fine del terzo atto)

EPILOGO

Le persone
Il regista
Gli ambasciatori
Il pubblico
Poi vengono i Principi
La stessa immagine della terza scena

Se questo fosse un dramma di tipo classico, sul palcoscenico non si potrebbero rappresentare meglio tali elementi tradizionali. Presto comincerà la presentazione definitiva. Gli spettatori sono raggelati. L'attesa è molto fredda e lunga. Non si conosce l'Epilogo. Tutti gli accordi, bilaterali e più, sono fatti di nascosto. Tutto quello che si è saputo è stato formale. Gli spettatori stanno tornando in sala. Si aspetta che presto escano anche i Principi. Oddio, questi non sono Principi ma Persone in scena, se non sto sognando! Ecco che escono uno ad uno e tutti insieme. Sono silenziosi come lo stesso pubblico. Impossibile! Voi non potete immaginare la mia angoscia e forse anche quella del pubblico, che ha letto anche una sola canzone dei principi dei Balcani. Tutti sono nudi. Si mettono in fila e si inchinano davanti agli spettatori. All'inizio il pubblico è senza parole, in realtà senza pensieri, poi preoccupato ed in un'attimo, come se si fosse svegliato da un profondo sogno millenario, applaude a lungo. Gli ambasciatori alzano i bicchieri,...

Si parla di una conferenza stampa. Naturalmente questa fa parte delle regole elementari del Teatro, ma credo che qui tutto finirà!

Che così sia!

Amen!

(Cade il sipario)

Pristina, 1991

Napoli, 1993

KFENEJA BALLKANIKE – HOILANDISHT

BEGZAD BALIU

HET BALKAN'S KAFEE

(AANWIJZINGEN VOOR HET EUROPEES THEATER)

(Drama)

Vertaler: Vehbi Zabeli.
Vertaald in 2007, Goes, Nederland.
v.zabeli@kpnplanet.nl

SPELERS:

- PRINSEN UIT ALLE BALKAN LANDEN
- ZEVEN AMBASSADEURS UIT EUROPESE LANDEN EN AMERIKA.
- REGISSEUR.
- KOMMISSIE VOORZITTER
- PUBLIEK UIT BALKAN EN EUROPA.
- BEDIENSTER.
- GELUIDEN: 1, 2, 3, ...X
- ETC,ETC,

(Gescreven tijdens manifestaties “DGEN VAN HET EUROPEES THATER 1999”)

Typisch uit Balkan

Leven!
Ten onder!

Leven!
Ten onder!

Eerste act

Tip voor een mogelijke scène:

Uitzicht uit Balkan. Balkan's Theater . Balkan's uitzicht. Muziek uit Balkan ,...Geleidelijk nog Balkan,s gevoelens. Nog gevoelens!?
Dat wil zeggen Balkan's ervaring en overtuiging !

Aha!...

Een groot bos, in het midden een grote steen aan het einde een angstaanjagende grot dat op de open mond van een wolf lijkt, klaar om het publiek op te slikken . Daar is een draak die regelmatig rook en vlam uitstoot . Harde en trillende stappen van dappere draken moeten te horen zijn, waardoor ook het podium een beetje gaat trillen , (het publiek mag ook bewegen, waarom niet),er moet ook een stukje van een lied te horen zijn. Tenminste zo zegt of zeggen legendes .Rondom en ook van binnen in de lege ruimtes zijn er stenen geplaatst op een goede en gedisciplineerde stand . Zoals gewoonlijk is het niet duidelijk of ze stenen zijn (bruiloft gasten) helemaal bevroren, dieren hoofden (kadavers),... . Bomen zijn heel oud met gaten in de stam waarin slangen rusten, ietsjes hoger een Uil en ander vleesetende vogels steken hun kop uit . Kijk goed of u iets anders me uw ogen kunt zien, iets goeds of nog meer, iets duidelijker iets angstaanjagends of iets echt verschrikkelijks . Als jullie het hart hebben om meer te zien . Het is moeilijk, het is onmogelijk! Aha! de Brug! Een puntje van de linker zijde van de brug en het geluid van stromende rivier er onder .Is het de Heilige Brug? Het is helder water. Van de Witte Drin ! Van onze moeder melk?! Nee! Nee! Het is de Brug van de Hel ! Het zwart water! Pik zwart! Maar in Balkan bestaat geen legende die verteld dat zwart water onder de brug stroomt .Dat geloof ik niet. Of er moeten de tijden en omgeving al zodanig zijn verandert . Hier kun je ook niet altijd op vertrouwen . In Balkan tijd en omgeving veranderen niet echt makkelijk en vooral niet zo vaak . Zelfs bij de kleinste veranderingen voel je trillingen, en geschud met grote ruines en puinhoop als gevolg, dit geldt zelfs voor de kleur van het water en of scheiding er van .Zodoende , eeuwen lang heeft helemaal niets bewogen , desondanks al dat roemoer ...

INTERMEXO

* Kraa,kraa,...kraa,kraa!...

* Pam! schot van een vuurwapen:

* Een mannen stem: Au! Ik ben geraakt!

Andere mogelijkheid : Gekraai en een vallende vogel uit de boom:

* Pam! Opnieuw een schot:

* Deze derde schot!?

* Is het signaal voor anderen, dat hij is gedood .

* Waarom het gekraak van een vogel kan ongeluk brengen voor mensen ?

* Wat is het verband tussen mens en vogel?

* Hier is alles aan het menselijk lot gebonden: de vogel, de steen en de bron de kleur hiervan, ook de sterren ,de maan , nachten, dagen, weken ,manden,jaren, seizoenen ...

Een stem, gemengd me gehuil en zang gevolgd door een heel oud muziek instrument , de stem is te lijkt op die van een knieviool.

- Het is een gehuil die je raakt, toch?
- Nee, het is een lied voor de dode!
- Wat zeg je?! Een lied voor de dode?
- Ja, ja , het is een lied voor de dode! Hier wordt nooit gehuild! Het is gewoonte om te zingen voor de doden !
- Hoe kan dit zo gebeuren?
- Voor het Balkan Theater is het schaamte en ongeluk om in bed te sterven.
- Bijna niemand komt hier te overlijden zonder een dappere daad , dit geldt vooral voor de mannen !
- Daarom waneer ze worden doodgeschoten , wordt er gezongen voor hun heldendaden in plaats dat er wordt gehuild voor het verlies van een mens , het gezang is wel emotioneel en het is wel te onderscheiden van het volkslieden.
- Zo ongeveer .
- God! O God,...!

EEN VAN DE EERSTE DIALOGEN

A: Wat is dit ? Deze Theater moet worden toegelaten tot het Europees Theater?!

B: Ja, ja . Just die .

C: Weet je iets over Balkansen?

A: Ik weet wel iets in het algemeen over Balkan.

B: Ik ken liedjes uit Balkan: “Balkansen gaan naar de oorlog “

C: En ik heb gehoord over hun nieuwe lidje “*Balkansen gaan naar Europa*”.

A: En waarom gaan ze naar Europa?

D: Zeker om oorlog uit te voeren!

C: Nee, nee .Niet om oorlog uit te voeren, maar om het aan te geven dat wij het cultuur van hun hebben gekregen , ze hebben onze God bewaard en dat zij onze opa’s en voorouders zijn...

D: Maar wij in Europa, waar zijn we mee bezig geweest? Hebben we op de hemel gepast?

Hahaha,...en we hebben Amerika ontdekt!

A: Wat is eigenlijk het belang dat Europees Theater heeft uit de Theater van Balkan?

B: Om hun en ons zelf uit de oorlogen te redden...

A.B.C.D : oei ,oei, oei: Oorlog voeren om aan een tragedie te ontsnappen!

Eerste Oefening : Balkansen verschijnen op Europees Theater

Deelnemers :

Alle Prinsen van Balkan landen .

Publiek van Euro- Balkan .

Scène: traditionele Theater uit Balkan.

Bijvoorbeeld: Scène mag leeg zijn , met in het midden een Koninklijke stoel , of een stoel van een partij voorzitter voor hem een paar sterke laarzen. ... U kun ook een combinatie maken van de sfeer uit Balkan.

Stemmen in de scène hoeft niet de zelfde volgorde te hebben :

- Ik moet de eerste zijn,...
- Ik ben de oudste , ik moet worden geëerd
- Nee,nee,nee, ik ben ,...
- Ik ben de jongste ik vraag begrip voor mijn ongeduld ...
- Niet jij maar ik , omdat...
- Ik ben de mooiste en de scène staat me aan ...
- Helemaal niet, ik ben het...
- Theater is van mij , toen ik toneel spelde zaten jullie nog in het ei van koekoek ...
- Ik...
- Ik ben de dapperste en ...
- * Geen sprake van ik
- Ik ben de sterkste,en...!
- Punt uit ...

Dialogen kunnen iedere keer worden herhaald ,in combinatie me de tekst waarin polemiek zich voordoet .Een Balkan Scène in onvoorspelbaar, het punt is dat iets kan net beginnen. Of ,of.

- Balkan's Theater leeft !
- ,...D.w.z. Drama leeft voort !

Na de eerste acte

Serveerster: (komt binnen met een bezem)

Kijk nou toch ! Al die spullen zijn omvergegooid .
Tegen mij zijde ze dat er geen voorstelling heeft plaats gevonden .
Ik zat nog te denken zal ik gaan of niet gaan om het podium schoon te maken .

Niemand heeft in de scène gelopen , er waas geen publiek in de zal, d.w.z. niemand heeft zaadjes gegeten ! Eigenlijk hebben ze niets gezegd over afwezige publiek en het eten van zaadjes, maar als ze zeggen dat er geen voorstelling is gehouden dan is dat vanzelfsprekend toch.Kijk nou toch !

Ze pak wat afval , oude kleren en wat papier .
Ze leest een uit een papier .
Een lidje, ai, ai, ai,... Huhuhu, Dit is een lange zeg!
Geen geduld om het te lezen.

En gooit het op de grond.
En dit ?

Ze pakt een knieviool wat stuc is gemaakt .

Dit is zeker een stuk van een kapotte knieviool waarmee een liedje mee zou worden gezongen. Ik weet zeker dat het liedje niet helemaal uitgezongen is .
Niemand uit Balkan redt het om zijn lied tot tijdens zijn leven helemaal uit te zingen . Ze hebben allemaal een vreemd epiloog. Het kan ook niet anders zijn , want het einde van hun leven en lidjes komt altijd te vroeg. Maar dit ?

Pakt een kleed helemaal in stukjes en onder het bloed.

Kijk!. Hier heeft een bloederige ruzie plaatsgevonden tussen hun . Niet de klok, misschien hebben ze hem meegenomen als teken van wraak. Moet je luisteren!
Het overhemd van de wraak hebben zee ook in de Theater meegenomen .
Dit gebeurt als theaters uit Balkan op het podium zijn verschenen ai,ai,ai,...

Ze pak nog wat stukjes .

Wat ruiken ze naar bloed ...ik denk dat ze Mythe worden genoemd .

Eentje bekijkt ze aandachtig .

Ze zij afschuwelijk . Opscheppen waar doen ze het mee? Zeker met Mythe!
Waar zij ze in Balkan trots op. Op wraak! Oude verhalen, bloed! Gehuil! Verraad! Het Paard van Troje! Mijn God! Iedereen probeert zich te noemen als eerste ontdekker van Balkan (Balkan wieg) .Zelfs de wieg van Europa . Hoe kan het zijn dat ze nooit overwonnen zij door hun eigen tragedie , een voor een en ook allemaal samen.
Hoe kan het zijn dat Grieken geen genoeg krijgen me de misdaad op Troje . Slavische met stormen in het zuiden en Turken me hun wreedheden op Balkan . Ui, ui, ui, wat praat ik allemaal !? Het lijkt alsof ik de ziekte van Balkan krijg.

Vanuit buiten komt lawaai :

Misschien komen ze weer voor een voorstelling. En ik wat ben ik hier aan het doen?!

Begint snel schoon te maken en verlaat het podium.

(Einde van de eerste acte)

DE TWEEDE ACTE

SPELEN:

**Prinsen,
Regisseur en het
Publiek Euro-Balkan.**

REGISSEUR:

Het is de zelfde scène als die van de eerste acte . Prinsen uit Balkan zitten binnen . Regisseur haast zich als eerste aan het woord te komen, Regisseur informeert het publiek dat optreden in dit historisch modern theater is op het nippertje gelukt...

- Hoe dan ook, mijn inspanning ...
- Dit is verraad...
- Opnieuw zijn er mengelmoesjes...
- Mengen van wie...
- Poep en pis word gemengd...
- Dit heet geen mengen, maar wassen... “Wast poep met pis!”
- Zo gaat dat , als de hoer Europa aan ons de vinger insteekt...
- Wat?...
- Zo gaat dat als Balkan in de war zit...
- Hoe!...
- Ua.ua.ua...
- Ai,ai,ai...
- O,o,o,o,...

Een andere mogelijkheid voor de zelfde scène

- Luisteren jullie, of verander je hoed of je mening .
- Moet je kijken ! Iemand anders heeft mijn hoed , en ik...
- Schoenen dien jullie nu dragen , die had mijn Opa in de oudheid.
- Ja, ze zijn van je Opa en van mijn Opoe...
- Houd ze , je hebt ook mijn bloed...
- Goed zo , borders zijn we ook...
- Nimmer, nooit! Ik protesteer Uw mening is shovinistisch...
- Mijn God! Kijk wie de legende van mijn huis aan het zingen is , en ik...
- ....,

Van alle kanten uit het publiek wordt gezwaaid, gespuugd, gescholden , landkaarten worden omhoog gehouden, kranten, boeken en her en daar worden ook wapens getoond , gefloten, gelachen, er word ook cynisch gelachen ...

Een protest van een lid uit de beoordeling 's commissie .

Wacht 's even heren ik kan het niet meer volgen waar wordt deze Theater stuk gespeeld , op het podium,achter het podium of in het publiek!? Het geen wat hier op het podium zich afspeelt ,dat is gewoon komisch, terwijl dat geen wat daarbuiten gebeurt vooral in het Euro-Balkan's publiek , (mijn God , lees het nog een keer : Euro-Balkan's, d.w.z.. Gebalkaniseerd Europa in plaats van Europees-Balkan ,mijn God) het is een afschuwelijke tragikomisch! Iets gebeurt er, maar het is zo onbegrijpelijk .

Ik vraag aan de beoordeling commissie om orde in de scène te houden.
Voor hun bestwil!
Met Gods wil!
Amen!

REGISSEUR

Onderbreekt.

Een ogenblik a.u.b. Even geduld! Laat het gordijn maar zakken tot dat we met het publiek in ieder geval een overeenstemming hebben bereikt.

Tussenscène

DE BEDIENSTER

Helemaal vrolijk en in de stemming komt ze binnen, op het podium is een puinhoop(rommel)

Ziezo, mijn dappere! Zo moet het! Knapperds. Helemaal geen knappen! Ik werp mijn snot zelfs niet op jullie! O ja mijn oude helden . Zo heb ik het willen hebben. Dat jullie van mijn Theater een puinhoop maken. Het is jullie vak sinds het ontstaan van deze wereld en tot op heden. Zo houd ik van jullie . Even kijken of ze genoeg pitten hebben gegeten?!

Kijkt naar het publiek.

Ja, inderdaad mijn pitten zijn ook verkocht .

Loopt te schoppen tegen de spullen die op het podium liggen, hoedjes, mesjes, riemen, schoenen, enz., enz.

Ui, ui, ui (ik hoop dat niet eens de botten van mijn lijk door de kraai hier heen worden gebracht). Ondanks dit , zeggen ze dat ze met Europa mee willen! Zij met Europa mee?! Geen kans. Willen ze soms van Europa ook een Balkan maken? Op geen enkele manier! Hoewel Europa weet zeer goed hoe ze het moeten spelen .
Moet je kijken.

Ze pakt wat papier va de grond .

Wat zij dit nou voor foto's! Ne nee , het zijn tekeningen ...landkaarten ,landkaarten,.... Balkan helemaal in stukjes ui, oei, oei, er zijn zoveel grenzen getekend in plaats dat ze helemaal uit de aard bodem verdwijnen .Zo gaat dat wanneer de bewoners van een huis elkaar niet meer kunnen verdragen . Ze hebben hun hele leven lang in torens en kalstelen gewoond . Hebben jullie het gehoor hoe regelmatig hun bruggen breken: De Brug i Fshejt ,de Brug van Drin , de Brug van Arta, □Waarom breken hun torens niet een keer, mar wel hun bruggen. Zo gaat het bij hun. Alles gebeurt daar omgekeerd ....

Een telefoon gaat over .

Zeg het u maar! Ja! Ik ben het! Niet de chef, maar een van de chefs van de Theater .Ja ,ja! Zelfs een van de opzichters van de regels in de Theater . We kunnen samenwerken :
Waarom ook niet ! Jij weet het toch dat in Europa altijd bekenden zijn die worden omgekocht .

En ik zie nu ook geen reden waarom geen publiek bijeengebracht kan worden . Zeker , het wordt zeker gehouden. En de belangstelling voor toetreding tot het Europese Theater zal groot

zijn .Albanezen doen die ook mee ? Ja ,ja ! Dat staat vast en zeker .Daar bestaat geen twijfel meer aan .Jij weet het toch dat hiervoor het Amerikaanse Theater heeft beslist . Deze beslissing is door het Europese Theater aanvaard....Waarom, wilt jullie soms dat Albanezen naast deelname in het Europese Theater tevens mee doen met het Amerikaanse Theater ?....Dat zij ze wel ! Zijn ze nu houtzagers, krullenhaar of vleesbakkers ? Wat ze ook mogen zijn ,ze zijn er ,en zo zullen ze met de voorstelling mee doen ,Want hier heb ik geen mogelijkheden om ze tegen te houden , dus...Dan is het goed ! Neem ze uit Belgrado ook mee. Ik snap het ! Je kunt ze niet meer vinden. Die uit Tirana , die kun je toch wel verlijden .

Hoe bedoel je ? Je bent ze kwijt ?... Ne toch hoe kun je dat zeggen ? Hoe kan het zij dat zij uit Prishtina, je macht over Spelers uit Tirana te hebben ontnomen !?Dit is onmogelijk ! Oké, vind ze waar je maar wil.

Als je wilt winnen van mensen me een staart , van houtzagers,of zoals jij ze noemt Shif-shiptar .Ik ga mijn best doen: waarom niet ? Maar jij moet ook je best doen, Goed dan...

Ze zet nog iets aan de kant en verlaat het podium.

NA DE TWEEDE ACT EN VOOR DE DERDE

SPELERS

Alle mogelijke spelers en acteurs, met uitzondering van Bedienster .

Scène blijft hetzelfde als die van de eerste voorstelling, maar nu wel in een uitzicht van onze tijd. Met ze alle wacht ze op een feestelijke tentoonstelling en defileren van Theaters uit Balkan een voor een .

REGISEUR

Komt binnen.

Mijnheer de voorzitter van de jury! Ingang is bijna onmogelijk .Ze hebben geen identificatie tekens, of kort gezegd ze zijn hun hoeden kwijt geraakt! Waarmee zij juist zijn te onderscheiden! Werkelijk, geloof ik dat zij die van elkaar hebben gestolen. Sommigen hebben ze nog wel, maar een van de groepen zal zeker zonder hoed komen te staan . Nu zij hun hoeden door elkaar gehaald, en iedereen raakt in de war . Nee, dit is van mij, nee dit is van mijn opa, dat andere is van ...mijn voor ouders! Hun liedjes hun mythen hun verhalen zijn allemaal door elkaar gehaald ... Alleen duivel kan het weten, want aan God zal het niet lukken.

COMMISSIE VOORZITTER

U moet er alles aan doen om, om ze te laten optreden .Auditie is verplicht iets. Niemand kan de Europese Theater in, zonder eerst te worden getest door deze kommissie en het uitgebreide publiek. Het is nu verleden tijd toen ze Europa binnen kwamen onder het

Russische, Engelse, Franse, Duitse, Italiaanse, jas .Laat ze door zweten en denken hun toekomst verdienen .

EEN STEM UIT PUBLIEK

Laat ze denkend verdienen dat geen wat ze met bloed hebben verloren...

VOORZITTER

Doe wat je wilt. Maar dit is het belangrijkste wat er moet gebeuren, en ...

Pauze, er worden liedjes gezongen, er wordt geroepen, gefloten, gelachen, geschoten, gefotografeerd etc. etc.

VOORZITTER

Griekse delegatie mag als eerste.

Geëerde dames en heren, deze delegatie wordt geleid door Homerus...

STEMEN UIT HET PUBLIEK

Makers van Homerus komen er aan...

- Overwinnaars van Troje komen er aan...
- Opzetters van democratie komen er aan...
- Misdadigers van Troje komen er aan, daar is het paard...
- Stichters van de wieg van Europese beschaving ...
- Laat ze knielen en het ere woord geven dat zij nooit meer de misdaad op Troje zullen herhalen ... Op Iliion...
- Dat in Europa Humanisme zal domineren...

In de zaal wordt Grieks muziek afgespeeld.

VOORZITTER

Griekse delegatie mag door.

Deze delegatie gaat de brug over en verlaat het podium.

VOORZITTER

Aan de beurt is Albanese delegatie. Delegatie wordt geleid door...

VICEVOORZITTER

Komt snel binnen:

Stop! Still! Stop! Mijn excuses! We hebben nog geen lidmaatschap ontvangen. Ik weet het niet, aan welke delegatie moet ik de deur open doen. Mijn hemel, ze zijn echt vreemd!

Bladert aan een stapel documenten, en geeft ze aan de voorzitter.

Ze hebben tiental delegaties opgegeven ...

STEMEN UIT HET PUBLIEK

- Het is niet waar...
- Niet waar...
- Ze hebben maar een delegatie opgegeven ...

VOORZITTER

Ze zijn nu tenminste verstandig geworden ...

VICEVOORZITTER

Ne, nee hor! Hier hebben we de gegevens . Hier kijk zelf maar:

Een delegatie uit Tirana, een uit Prishtina, een uit Belgrado, een uit Parijs een ander uit Duitsland nog een nadere uit Zwitserland , vervolgens , een ander uit Skopje , een uit Amerika , Australië, ... Goeie genade ... moet je toch kijken! Delegatie van stam hoofde, van de voorzitters van de stamhoofden, van de staart stamhoofden, aghahaghahaghag!

Een delegatie van hun stammen , een uit Provincies , andere delegatie komt uit Tooske, die van geg , çam's, kosovarse, ah ah ah ah ah ...

Katholieke delegatie, moslim delegatie . Orthodoxe delegatie , ahahah ihihihhi, ... ahahah. Delegatie van dervish , evangelische delegatie ...! Mijn God mijn God ! Delegatie uit Mirdita, Drenica. Mali Mokër. Kodra e Trimave , Përrovi i Madh, ...

GELUID UIT HET PUBLIEK

Gevolgd door lawaai, gefluit enz.

Servische delegatie mag binnen komen ...

- Albanezen zijn niet eens geschikt voor het Balkan's Theater...
- Laat binnen in het kader van Griekse delegatie ...
- Nee hor, misschien beter in het kader van Romandeleгатie

REGISEUR

Komt gehaast naar binnen:

Mijnheer de voorzitter .Albanese delegatie zit al een tijdje voor de deur te wachten .Waarom worden ze niet binnen geroepen?

VOORZITTER

Ik begrijp er niets van. Het lijkt er op, dat wij op geen enkele wijze hun kunnen begrijpen. Hier heb ik tiental documenten voorgelegd door hun partijen.

Bladert in documenten .

Wie moet ik nu uitnodigen? Misschien is het beter da we nog voor een tijdje afzien van hun optreden in het Theater van Europa! Het lijkt er op dat zij nog geen nationale Theater hebben opgericht!...

REGISEUR

Nee mijnheer!U hebt het verkeerd . Delegaties die u op papier hebt zijn maar geschiedenis uit het verleden. Deze formulieren heeft u van anderen voorgelegd gekregen .U bent in de war .Kommissie van Europese Theater heeft aparte formulieren opgesteld, juist omdat er altijd mensen waren die van deze formulieren misbruik wilden maken .

VOORZITTER

Hoezo!Geloof u mij niet? Ik heb hier formulieren van alle theaters , dus ook van de Nationale Theater van Albanezen. Maar hier zijn tiental delegaties, en niet zo als het hoort maar een delegatie...

UIT HET PUBLIEK

- Nee, nee!

- Ja wel, ja wel

- Laat delegatie die aan het wachten is maar binnen komen .

- Laat Albanese delegatie uit Belgrado binnen komen .

- Laat delegatie uit Madagaskar maar komen .

- Laat Europa maar een keuze maken.

- Niet Europa, maar Balkan.

- Nog Europa nog Balkan . Albanezen hebben hun eigen zonen, en zij bepalen zelf door wie ze vertegenwoordigd willen worden .

- Dit is juist wat ze niet weten,...

- Een delegatie is al vertrokken richting het noorden , richting moeder Rusland,...
- Laat ze allemaal samen met moeder Servië naar hun moeders.....,roep de volgende delegatie die aan de beurt is ,.....!
- Aahahah,hihihihi,....

REGISEUR

Mijnheer de voorzitter! Er is geen sprake van meerdere delegaties van Albanezen, er is maar een delegatie, en die nu staat te wachten .Het formulier van Albanese delegatie heb ik hier bij me, we kunnen 'm met de echte formulieren vergelijken .

Hij pakt het formulier en ze beginnen met vergelijken.
Ik heb 'm, hier is het!

VICEVOORZITTER

Verstijft helemaal , kijkt op zij, denkt na, leest zachtjes ,kijkt verbaasd ,probeert wat te zeggen maar het lukt hem niet,stotterend probeert hij iets te zeggen.

VOORZITTER

Aan de beurt is Albanese delegatie. Delegatie wordt geleid door Sint Jeronim daarna komt Teuta, Skënderbeu, Pjetër Bogdani, Isamil Qemali, Moeder Tereza,...

STEMEN UIT PUBLIEK

Eerst uiterste stilte, daarna begint een zacht gepraat:

- Wat is dit?!
- Wat is dit?!
- Waar zijn houtenzagers?!
- Waar zijn fundamentalisten?!
- Hier werkt alleen Paus?!
- O God , O God, is hoe is dit mogelijk?!

BEOORDELINGS KOMMISSIE

Open het gordijn!Albanese groep mag voorlopen.
Delegatie loopt de brug over .

VOORZITTER

Aan de beurt is delegatie van Servische Theater .Deze delegatie wordt geleid, door iemand die in dit leven veel heeft geleden : onder Gods genade worden zij begeleid nog door: Een priesters delegatie die bidden aan God , om de toestemming voor het Europese Theater, ook de gene die moeilijke karwijtjes heeft moeten doorstaan, en duizenden jaren lang zelfs geen vlieg kwaad heeft gedaan , en alleen maar zondes van anderen heeft gedragen,...

Het publiek bidt eenstemmig . Ze zingen een mis (liturgie). Het publiek van een kant zitten op zijn knieën, terwijl andere kant van het publiek staat helemaal stijf van verbazing. Servische delegatie komt langzaam naar binnen, ze maken een kruis gebaar, ze bidden met kaarsen in de handen door met rookpan heen en weer te schudden. ...Als eerste is de MOL onder een laken, terwijl van voren lopen de priesters, voor dat ze i n het midden komen, uit onder het laken komt een Griekse mijter tevoorschijn .

GRIEK

Een Griekse speler rent om de mijter te pakken .
Dit is, de Griekse mijter die we net kwijt zijn geraak, of in werkelijkheid net door dieven werd gestolen.! Dit is mijn echte mijter. Eindelijk heb ik het gevonden.

Begint te schreeuwen van blijdschap.

EEN PRIESTER

Bidt me zachte stem:

Mijnheer, u hebt het verkeerd . Dit is wel onze nationale mijter . We zijn orthodoxe broeders , onze kenmerken lijken veel op elkaar eerlijk gezegd ze zijn identiek . In moeilijke tijden leer je, je vrienden kennen. Willen jullie soms ons weer de put in duwen?

GRIEK

Neem 'm maar alleen voor deze auditie . Bij volgende optreden zullen jullie weer zonder mijter komen te staan.

Het publiek staat op kalm en verbaasd. De Mol , loopt verder ergens in het midden van de scène uit onder de laken komt een Albanese hoed.

ALBANEES

Uit het publiek een kijker rent roepend .

Kijk aan! Plisi (de hoed) van onze delegatie! Hij heeft mijn hoed gestolen!.U bent schuldig, echt schuldig .Servische delegatie heeft onze toegang tot Europees Theater verstoord. Maak het bekend wie werkelijk achter alle conflicten in het Theater van Balkan staat. Als we onze hoeden hadden,...

IEMNAD ANDERS KOMT BINNEN

Is mijn hoed ook toevallig gevonden!,...

Verstijft ter plekke, wanneer hij de gecreëerde sfeer heeft gemerkt en het publiek heeft gezien.

Misschien hebben zij ook mijn hoed gestolen?!...

EEN VAN DE PRIESTERS

Met een dreigende stem zachtjes , maakt het punt van een automatisch geweer of een mes zichtbaar:

Beschuldig niet, anders gaat het je kop kosten!...

DE GENE DIE NET BINNEN KWAM

Mijnheer Generaal, ike , alleen,al,al,...

Kan geen word uitspreken.

STEMMEN UIT HET PUBLIEK

- Hoe is het mogelijk een generaal met priesters kleren aan ?!
- Hoe kan dat?
- Generaals hebben geen plek in het Theater van Europa.
- *Het publiek staat op , ze houden de Mol tegen.*
- Ontmasker je!Ontmasker je!

Twee mensen uit het publiek, lopen naar de Mol, ze halen het laken eraf van hem: Twee (priester) begeleiders van de Mol, komen uit hun lakens(ceremoniële kleding) ze dwingen de twee mannen die de Mol wilden ontmaskeren, op de grond, te gaan liggen.

Priesters zijn nu helemaal bewapend in generaals kleding te zien. Twee Europese Politie renen het podium op en ze brengen generaals naar buiten .De Mol staat helemaal naakt en ingekropen als een slang, , in de armen en benen zijn duidelijk bloedvaten zichtbaar. Hij zwijgt, en probeert met een cynische lach gericht aan het publiek te blijven,...

STEMMEN UIT HET PUBLIEK

- We hebben de dief te pakken!

- De Vos is ontmaskerd!
- Uit de volkse mond: De wolf houdt de bel bij zich!..

Het Turkse, Bulgaars en Roemeense delegaties komen ook binnen .

COMMISSIE VOORZITTER

Rustig!Rustig! Stoppen! Ik heb jullie nog niet groepen! We zijn nog niet klaar met hun!

EEN VAN DE DELEGATIES

Waar moeten we op wachten? We hebben nu alle hoeden gevonden en kunnen met ze allen tegelijk naar voren komen . Vooral nu de dieven bekend zijn geworden! Vanaf nu moeten we zorgen dat de geschiedenis zich niet meer herhaald.

REGISSEUR

Nee! Nee! We moeten opnieuw beginnen me auditie . Niets is begonnen. Niets is beëindigt .

*Uit het publiek, wordt met de armen gezwaaid, gescholden, beledigt .Landkaarten, kranten, boeken, her en daar ook vuurwapens, messen worden omhoog gehouden ...
Wordt opgenomen, gefloten, cynisch gelachen Een bom wordt gegooid, het wordt rook,er wordt gehoest,...*

REGISSEUR

Onderbreekt.

Een ogenblikje a.u.b. ! Er is een technische fout gemaakt. Servische Theater in plaats van voorstelling “Balkan gaat Europa in”, Zijn zij opgetreden, met voorstelling “Serviërs gaan naar de oorlog ”Geduld a.u.b.! Laat het gordijn maar zakken,tot dat wij met het publiek overeenstemming hebben gevonden!

Ze gaan naar buiten

(Einde van de tweede acte)

DERDE ACTE

Regisseur

Zeven Ambassadeurs uit Europa

GELUID

De Zal is leeg, dus er is geen publiek aanwezig, maar tegelijkertijd in de lege ruimte van de Theater zit vol met ogen, oren en trillingen (figuurlijk) .

De angst en bangheid is overal aanwezig .Middels Informatie dat via, via binnen komt, wordt bekend dat binnenkort een definitief plan wordt opgesteld, van hoe Balkan Theater

in Europa zal komen uit te zien.(werkelijk hoe de Europese Theater zal komen uit te zien), u kunt zich voorstellen wat voor verrassende formules op dit soort cruciale momenten Europa kan uitbrengen, dat zorgt meestal voor sterke kring.(*sterke veranderingen*)

Eer zijn geen spelers op het podium. In het midden staat een ronde tafel. Uit de zaal komen zeven ambassadeurs in wat oudere leeftijd . Zij hebben allemaal een stapel documenten.

AMBASSADEUR A

Mijnheer de regisseur, over wat voor Drama gaat het?

REGISSEUR

Het betreft Drama van Balkan's Theater .

AMBASSADEUR B

Wat is er zo bijzonder aan Balkan's Theater?

REGISSEUR

Balkan's Theater is historisch actueel, d.w.z. het betreft een doorgaans actualiteit (aanwezigheid) .

AMBASSADEUR B

Kunt u wat preciezer zijn?

REGISSEUR

Hier hebben we te maken met komedie, of met tragedie of met een ruwe kruising van beiden.

AMBASSADEUR C

Ai, ai, ai! Wat een universaliteit! Van Mythologie tot naar de toekomst.

AMBASSADEUR E

Er moet ingegrepen worden in de spleet, dus bij de middelste,...

REGISSEUR:

Balkan's Theater begint met komisch stuk en gaat richting tragedie,...

AMBASSADEUR C

Konden we dit maar ook andersom doen.

REGISSEUR

Ook het tegenovergestelde zal ontwikkelingen doen ontstaan die het Europese Theater zou kunnen schaden .

AMBASSADEUR E

Zullen we een van de spelers uit het spel zetten.

AMBASSADEUR D

Zullen we in begin ze allemaal uit het spel zetten, daarna kunnen we ze samen toelaten.

AMBASSADEUR A

Laten we het zo aanpakken!Laat ze een voor een naar en allemaal samen tegelijkertijd verschijnen, en laat ze zeggen dat zij tot de weg naar Europees Theater behoren.

AMBASSADEUR F

Laten we met ze een voor een gaan praten ,daarna kunnen ze in volgorde het zelf gaan zeggen .

REGISSEUR

Zo zal het zijn!

Staat op en gaat voor praten.

(Einde derde acte)

EPILOOG

SPELERS

Regisseur,

Ambassadeurs,

Publiek,

Prinsen komen later nog,

De zelfde uitzicht zoals in de derde scène

GELUID

Als dit soort Drama een klassieke Drama zou zij, dan zouden er geen traditionele elementen worden bewaard. Binnenkort begint beslissende vergadering. Kijkers zijn helemaal stijf. Het wachten is zeer koud en lang. Epiloog is nog niet bekend . Alle overeenkomsten tussen deelnemers zijn in het geheim gemaakt. Alles wat openbaar is, dat was formaliteit.

Kijkers in de zaal komen terug . Prinsen zullen binnenkort ook verschijnen; Mijn God ze zijn geen Prinsen maar spelers uit de scène, hetzij ik aan het dromen ben. Kijk daar komen ze een voor een en met z'n allen. Ze zijn stil net zoals het publiek . Dit is onmogelijk . U kunt zich niet voorstellen wat voor angst ik heb, en misschien de angst van het publiek ook, vooral als zij iets gelezen hebben, al was het maar een lidje over de Prinsen van Balkan. Ze zijn allemaal bloot. Ze gaan in een rij staan en buigen voor het publiek .In begin het publiek stil en verbaasd, daarna worden ze onrustig en op een bepaald moment lijkt er op da zij wakker worden uit een diepe slaap van duizenden jaren, en beginnen met handen te klappen.

Ambassadeurs Proosten een glaasje,...

Er wordt gesproken over een conferentie met media. Dit maakt ook deel uit de regels van dit Theater, Ik geloof dat nu alles is afgelopen.

Laat het dan zo zijn!

Amen

(Het gordijn valt)

* * * *

Vertaald uit het **Albanees** in het **Nederlands**.

Met toestemming van de schrijver, **Begzad Baliu**.

Originele titel van dit boek “**KAFENEJA BALLKANIKE**” : **Drama**.
Uitgedrukt in Prishtinë (Prishtina) Kosovo , jaar, 1996 .

Vertaler: Vehbi Zabeli.

Vertaald in 2007, Goes, Nederland.